

(၁၀-၂-၂၀၁၀)နေ့ ၁၂:၀၀နာရီမှ ၂:၀၀နာရီအချိန်ထိ အနုပါဒါယဉ်ကျေးမှု မိုးပြာခြံ၌ ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာ(၂၇)နှစ်မြောက် နှစ်ပတ်လည်နေ့တွင် ဟောပြောချက်များ

ဦးဉာဏမှ အခုလို ဒကာ၊ဒကာမတို့ဟာ ဓမ္မဝိဟာရီရဲ့နှစ်ပတ်လည်နေ့မှာ ပူဇော်ကြတာကို တွေ့ရတဲ့အတွက် ဝမ်းသာရပါတယ်။ အခုလိုမျိုးလာရောက်တွေ့ဆုံကြတာလည်း၊ ကျုပ်ကလည်း ဒကာ၊ဒကာမတို့ဆီ လာရောက်မတွေ့ဆုံနိုင်၊ ဒကာ၊ဒကာမတို့လည်း ဘယ်တွေ့နိုင်မှာလဲ၊ အဲဒီလိုမလုပ်နိုင်၍ သိပ်အဆက်ပြတ်နေလို့လဲ မဖြစ်သလို ဒီနှစ်ပတ်လည်ပွဲဟာ အေးစက်စက်ကာလဆိုတော့ လုပ်နေလို့ကောင်းပါ့မလားလို့ ပြောခဲ့ပါတယ်။ လုပ်ကိုလုပ်ရမယ်ပြောတဲ့ မန္တလေးက ဒကာတွေက အခုတော့ မရှိတော့ပါဘူး၊ သေကုန်ကြပါပြီ။ သူတို့ပြောဆိုချက်ကို နှလုံးသွင်းရတာပေါ့၊ လုပ်ပါမယ်ဆိုပြီး ငါလည်းသူတို့ဆီမသွားနိုင်၊ သူတို့လည်းငါ့ဆီမလာနိုင်ဆိုတော့ တစ်နှစ်တစ်ခါတွေ့ဆုံပူဇော်ပွဲလုပ်ကြရမှာပေါ့။ ပူဇော်တယ်ဆိုတာ ကျုပ်တို့ကို လာရောက်တွေ့ဆုံပြီး ကျုပ်တို့စကားတွေကို နားထောင်တာပါပဲ။ ဓမ္မဝိဟာရီဆိုတာက လွန်ခဲ့တဲ့ (၂၇)နှစ်ကပေါ်ခဲ့တာဆိုတော့ ကြီးတဲ့သူတွေကတော့ သိကြတာပေါ့၊ ငယ်တဲ့သူတွေကတော့ သိကြကောင်းမှ သိကြမယ်ပေါ့၊ ဒါလေးလဲ နည်းနည်းနူးပြီးပြောရမှာပါ။ ဓမ္မဝိဟာရီဆိုတာ တစ်ချိန်တုန်းကတော့ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ပါဘဲ၊ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာကို ဘယ်တုန်းကစရောက်သလဲဆိုရင် အသက်(၁၅)နှစ်မှာ ကိုရင်ဝတ်ပါတယ်၊ (၅)နှစ်သားကတည်းက ဘုန်းကြီးကျောင်းမှာ လိုက်ပြီးတော့နေတာ ဘုန်းကြီးကျောင်းမပျော်ပေမယ့်၊ ဘုန်းကြီးကျောင်းလိုက်တာက ငြင်းဆန်လို့မရဘူးဗျ၊ ဘုန်းကြီးဆိုတာလည်း ကျုပ်တို့ကို ဖိစီးတာပဲ၊ ကျုပ်တို့က ကလေးဆိုတော့ ကိုယ့်အိမ်မှာ လွတ်လွတ်လပ်လပ်နေချင်တာ၊ ကျောင်းရောက်တဲ့အခါ လွတ်လွတ်လပ်လပ်နေလို့က မရတော့ဘူး၊ သူတို့ခိုင်းတာလုပ်ရတာ၊ သူတို့ကလည်း ကျုပ်တို့အလိုသိပ်သိတာမဟုတ်ဘူး၊ ဘုန်းကြီးရဲ့ဖိစီးတာကိုသိပ်ခံချင်တာ မဟုတ်တော့ ငယ်ငယ်က ကျောင်းကထွက်ပြေးခဲ့တယ်၊ ပြေးလို့လည်းမရဘူးဗျာ၊ အိမ်ကလဲပဲ တော်ကြာကျောင်းပြန်ပို့တာဆိုတော့ အဲဒီကတည်းက ပြောမယ်ဆိုရင်တော့ ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာထဲမှာ ဆည်းကပ်ရတော့တာ၊ ဒီလိုနဲ့ အသက်ကလေး ၄/၅/၈နှစ်လောက် ရောက်တဲ့အခါ ဥပုသ်နေ့တိုင်း နေ့တိုင်းစောင့်ပြီးနေရတယ်၊ ဥပုသ်နေ့တိုင်း စောင့်ရတဲ့အတွက် ညနေခင်းဘက်ကျရင် ထမင်းစားဘို့ အိမ်မပြန်ရဘူး၊ အဲဒီလိုနဲ့ ညနေခင်းဘက်မှာ ကျောင်းမှာ တစ်ယောက်ထဲကျန်ခဲ့ရတယ်၊ ဘုရားအတ္ထုပ္ပတ္တိ စာတွေကို ဖတ်တဲ့အခါမှာ ဘုရားက ဘယ်နှစ်ကြိမ်လောက်မှ များများစားစား သာသနာ့ဘောင်ကို သူမဝင်ခဲ့ရဘူးလို့ အဲဒီလိုမျိုး ပြောထားတာတွေတော့ အဲဒီအရွယ်ကျော်ကျော်မှာဘဲ တကယ်တော့ ငါဘုန်းကြီးလုပ်မှ ဖြစ်မှာ၊ နောင်ဘဝကျမှ လုပ်မယ်ဆိုရင် သာသနာရီချင်မှရှိမှာ ဒီဘဝတစ်ခါတည်းဘုန်းကြီးလုပ်မှဘဲ သံသရာသမိုင်းကြီးထဲမှာ ငါဘုန်းကြီးဘဝ တစ်ခါတော့ဖြင့် ရဘူးတာဖြစ်လိမ့်မယ်ဆိုတဲ့ စိတ်ကူးနဲ့ ဘုန်းကြီးလုပ်မယ်လို့ သာသနာ့ဘောင်ထဲကို အသက်(၁၅)နှစ်ထဲ ရက်ပိုင်းလောက်ရောက်တဲ့အခါ ကျုပ်တို့ရောက်လာတယ်၊ ကျုပ်တို့ငယ်ငယ်တုန်းက ပိန်ပိန်ခြောက်ခြောက် ပုပုချာချာလေးနဲ့ တူတယ်ဗျ၊ မန္တလေးရောက် စာသင်လာမှဘဲ အရပ်တွေကထွက်လာတယ်၊ ကိုရင်အဖြစ်နဲ့ အသက်(၁၅)နှစ်ထဲမှာဘဲ စာသင်ရောက်လာတယ်၊ မန္တလေးစာသင်တော့ အရွယ်လေးလဲ ဝင်လာပြီဆိုတော့ ဖိုစိတ်မစိတ်တွေလည်း ဝင်လာတာပေါ့၊ အဲဒီစိတ်ဝင်လာတော့ ငါဘယ်လိုလုပ် ဘုန်းကြီးလုပ်မှာလဲ၊ အဲဒါကို ဖျောက်တော့လည်းမရဘူးဗျ၊ ဒါနဲ့ဘဲ နောက်ထပ်ဆုံးဖြတ်ချက် တစ်ခုထုတ်ရတယ်၊ ငါကြီးရင် နိဿည်းလွတ်တဲ့အဆင့်ထိ (၅)ဝါရတဲ့အဆင့်ထိ ရောက်တယ်ဆိုရင် ငါတော့ကျောင်းဘုန်းကြီး လုပ်မယ်လို့ စိတ်ကူးခဲ့ရတယ်၊ ဒါမှသာ ငါဘုန်းကြီးအဖြစ်နဲ့ အရိုးထုတ်နိုင်မယ်။ အဲဒီလို စာသင်ပြီး မေ့မေ့လျော့လျော့နဲ့ နေလိုက်တာ အသက်(၂၅)နှစ်ရောက်ပြီဆိုတော့ ပထမဆုံး စ သတိရတာက ကိုယ့်အမေရဲ့ ပေးကမ်းချက်လေးကို စာသင်တိုက်မှာ သုံးပြီးတော့ စာသင်နေတာ ပြန်စဉ်းစားမိလာတယ်၊ အဲဒီခေတ်ကလည်း ၁၉၆၄ ခုနှစ်ဖြစ်ပြီး ရာတန်ငွေတွေ သိမ်းလိုက်တဲ့ ပြဿနာပေါ်တယ်၊ အမေတို့လဲ ရာတန်ငွေတွေ အသိမ်းခံရတဲ့ ပြဿနာ ပေါ်တာပေါ့ဗျာ၊ အဲဒီတော့ သူက ကျုပ်ကို အပြစ်တင်တယ်၊ ဒီလိုရာတန်ငွေတွေသိမ်းနေတဲ့ အချိန်ဖြစ်လျှက် သူတို့ဆီပြန်မလာဘူးတဲ့၊ သားဆိုတော့လည်း ကျုပ်တစ်ယောက်ဘဲ ရှိတော့တာ၊ သူ့မှာရှိတဲ့ သားသမီးနှစ်ယောက်ကလည်း လက်လွတ်နေပြီဆိုတော့

သူတော်တော် စိတ်ဆင်းရဲ၊ ကိုယ်ဆင်းရဲဖြစ်မှာပေါ့။ သူ့ရဲ့ငွေရေးကြေးရေးကို စဉ်းစားမိတယ်။
ငါ့အသက်(၂၅)နှစ်ရှိပြီ ငါ့အမေက မုဆိုးမ၊ ငါ့ခုထိ သူပေးတဲ့ဟာကို သုံးနေတာလို့မြင်တယ်။
ငါ့အခုအမေဆီက ပိုက်ဆံကို လက်ဝါးခံပြီးမတောင်းသင့်တော့ဘူး။ ငယ်ငယ်တုန်းက
ဆုံးဖြတ်ထားတဲ့အတိုင်း (၂၅)နှစ်မှာ တောထွက်မယ်။ အဲဒီလို တောထွက်လိုက်တဲ့ အခါတော့လည်း
တောထွက်တဲ့ရည်ရွယ်ချက်က ဘာတရားကျင့်ဘို့၊ ဘာတရားရချင်လို့ လို့မဟုတ်ဘူး။ ကျုပ်တို့က အတယ်၊
ရိုးတယ်ပြောရမလား။ နောင်ဘဝဆိုတာ ကျုပ်တို့ထက် သိတဲ့သူဘယ်သူရှိလိမ့်မတုန်း ပြောရမှာပေါ့။
နောင်ဘဝကို ကျုပ်တို့နဲ့ဆိုင်တယ်လို့ သိပ်မထင်ဘူး။ နတ်ပြည်တို့ ငရဲပြည်တို့ ဆိုတာ
ကျုပ်တို့ထက်သိတဲ့သူ ဘယ်သူရှိမလဲ ပြောရမှာ။ အဲဒီငရဲပြည်လည်း မကြောက်ဘူး။ နတ်ပြည်လည်း
ကျုပ်တို့က မမျှော်ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့ ငါတို့နဲ့ ဘာဆိုင်တာမှတ်လို့ အဲဒီလိုမျိုးစိတ်ဖြစ်တယ်။
နိဗ္ဗာန်ရောက်ချင်တဲ့ စိတ်လည်းမပေါက်ဘူး။ မပေါက်တာက နိဗ္ဗာန်ဆိုတာတို့နဲ့ပဲ ဘာမှမဆိုင်သေးပါဘူးပေါ့။
ကိုယ်ကခုမှ ပါရမီဖြည့်မလို့မှ စလုံးရေစ ဝတ်ဆံတောင် မထည့်ရသေးဘူး ဆိုတာပေါ့။ အဲဒီလိုဆိုတော့
နိဗ္ဗာန်ဆိုတာလည်း တို့နဲ့မဆိုင်ဘူးလို့ အဲလိုသဘောထားလိုက်တယ်။ ပြီးတော့ ကိုယ်သိတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကလည်း
ငယ်ငယ်ကတည်းက အမေကြီးတို့နားအိပ်တော့ အမေကြီးတို့က (နိဗ္ဗာန်မဂ်ဖိုလ်ရောက်ရပါလို့၏ဘုရား)၂ နဲ့
ဘုရားရှိခိုးပြီး၊ ဘုရားပန်းတင်ပြီး ဆုတောင်းတာကြားတယ်။ ကျုပ်က အမေကြီး
နိဗ္ဗာန်ကဘယ်လိုဟာတုန်းမေးတော့ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ စားဖို အလယ်ခေါင်က ပြာနုနုလေးကို
လေထဲမှုတ်ထုတ်လိုက်တော့ အဲဒီပြာမှုန်တွေနင် ဘယ်ရောက်သွားလဲ သိလားမေးတော့၊ ဘယ်သိမှာတုန်း၊
အေး နိဗ္ဗာန်လည်း အဲဒီလိုဘဲဆိုတော့ ဟာ အမေကြီး နိဗ္ဗာန်းလည်း လိုချင်စရာတော့မကောင်းပါဘူး။
ဘယ်ရောက်သွားလဲဆိုတာ မသိတာဆိုတော့ နောက်နဲ့နဲ့ကြီးလာတော့ ဒို့အမေကြီးက စာမတတ်ပေမတတ်မို့
ဒီလိုပြောတာ နေမှာလို့ထင်ပြီး နောက်ကိုယ်စာတတ်ပေတတ်လို့ သိတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကျတော့လည်း
အမေကြီးပြောတာနဲ့ တစ်ထပ်တည်းဘဲ ဒီလိုဆိုတော့လဲ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ စိတ်ဝင်စားမှု မရှိဘူးပေါ့ဗျာ။
အဲဒီလိုနဲ့ တောထဲမှာနေလာတော့ တောထဲမှာ နေပေမယ့် တောထဲမှာမပျော်ဘူး။ စိတ်ကမြို့ရောက်လိုက်၊
ရွာရောက်လိုက်ဆိုတော့ ငါတော့အခက်ကြုံတော့မယ်လို့ ငါ့ကိုယ်ကတောင်ပေါ်မှာနေတာ
စိတ်ကမြို့နဲ့ရွာတွေသွားနေတာ စိတ်နဲ့ကိုယ်နဲ့တွဲပြီး အဆင်းရဲဆုံးလူဖြစ်တော့မှာဘဲဆိုပြီး ဒီလိုတော့
အဖြစ်ခံလို့ မကိုက်ဘူး။ ငါ့စိတ်ကိုငါနေတဲ့နေရာမှာ ခေါ်ထားမယ်။ ခေါ်ထားလို့မရရင် ငါ့စိတ်သွားရာဘဲ
လက်မြှောက်ပြီး ထည့်ရမှာဘဲ။ အဲဒီလိုနဲ့ စိတ်ကိုခေါ်တဲ့လုပ်ငန်းလုပ်တယ်။ ကိုယ့်ကိုယ်မှာ
စိတ်ကပ်နေအောင်လုပ်တာ၊ လုပ်တော့လည်း လုပ်ရတာကအများကြီး ရတာကျတော့ နည်းနည်းဘဲရတယ်။
ငါလုပ်ရတာက မအိပ်မနေ ခုနှစ်ရက်ခုနှစ်လီလောက် မအိပ်မနေလုပ်လိုက်တော့
စားလို့နေလို့လည်းမကောင်းတော့ဘူး။ မအိပ်ရတဲ့အတွက်ပင်ပန်းပြီး ဖျားမလိုဖြစ်ခဲ့တယ်။ အဲတော်ပြီ
ဒီလောက်ဆိုရင် ရတာကနည်းပြီး လုပ်ရတာကများတဲ့ဟာကတော့ လောကလိုပြောရင်တောင်
ဒါရဲ့တဲ့အလုပ်ပဲ။ မလုပ်တော့ဘူးနဲ့နေလိုက်တာ၊ ဘာမျှမလုပ်တော့ဘူးဆိုကာမှ ည(၈)နာရီလောက်မှာ
စိတ်ကူးတစ်ခုမြင်တယ်။ မြင်လိုက်ပြီးနောက် အဲဒီစိတ်ကူးပျောက်သွားတယ်။
အဲဒီစိတ်ကူးလေးပျောက်သွားပြီး နောက်စိတ်ကူးကလည်း မပေါ်တော့ ပျောက်သွားတဲ့နေရာချည်းဘဲ
ကျန်နေခဲ့တာကို ကိုယ်ကကြည့်တယ်။ ငါ့စိတ်ကဟိုကူးဒီကူးမှတ်တယ် ဒီနေရာမှာ ငြိမ်နေတာဘဲ။
နောင်ဒီလိုနေရာလေးဘဲ ဆက်ကြည့်နိုင်ရင်ငြိမ်နေမှာဘဲ ဒါတော့ဟန်ကျပြီ ဘာဟန်ကျလဲဆိုတော့
ကိုယ်တော့ကျောင်းမှာနေဖို့ရန်အတွက် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကိုယ့်စိတ်ကကပ်နေတာ ဟန်ကျပြီဆိုပြီး ဘာမှ
မလုပ်တော့ဘူး။ တောကျောင်းဘုန်းကြီးဆိုတာလည်း ဘာမှ အလုပ်မရှိတာဆိုတော့ ဘာလုပ်မတုန်းဆိုတဲ့
အခါကျတော့ ပဉ္စဝက္ခဏတရားတွေ ဆင်ခြင်မယ်။ ငယ်ငယ်တုန်းကလို ပါးစပ်ကရွတ်ရုံတင်မဟုတ်ဘဲ၊ ဪ
သင်္ကန်းဝတ်တာဟာ အချမ်းကာကွယ်ဘို့၊ အပူကာကွယ်ဘို့ ဝတ်ရမှာတဲ့။ ဒီလိုဆိုရင်
အချမ်းကာကွယ်တဲ့အခါမှာ သင်္ကန်းဝတ်တာတစ်မျိုး၊ အပူဖြစ်လို့ သင်္ကန်းဝတ်ရုံဆင်ခြင်တာတစ်မျိုး၊
လေတိုက်လို့ သင်္ကန်းဝတ်တဲ့အခါမှာ လေတိုက်တာ ကာကွယ်ဘို့ သင်္ကန်းဝတ်တဲ့အတွက်
အဲဒါဆင်ခြင်တာက တစ်မျိုး၊ ခြင်ယင်ကိုက်တဲ့အခါမှာ ကာကွယ်ဘို့ သင်္ကန်းဆင်ခြင်တာက တစ်မျိုးနဲ့
အစိတ်စိတ်အဖြာဖြာ သိတော့ အဲဒါတွေဆင်ခြင်တယ်။ အဲတာတွေဆင်ခြင်ရင်းကနေပြီး ဤဆင်ခြင်ချက်အရ
အတော်သင့်မြတ်တဲ့ စီရင်ချက်ဗျာ၊ ဒါလဲဘဲ ကျုပ်တို့ရဲ့ အပေါင်းအသင်းရောင်းရင်းလေးတွေကို ကျုပ်တို့

ထေရဝါဒဘုန်းကြီးဘဝကတည်းက ပြောပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့ အတော်သင့်မြတ်သလဲဆိုရင် ဘာဖြစ်ဖြစ် နောင်ကျရင် ဆွမ်းသင်္ကန်းကျောင်းဆေးပစ္စည်းလေးပါး ဆင်ခြင်ရာကနေပြီးတော့ ဘာဆင်ခြင်တာဘဲဖြစ်ဖြစ် နောက်ကို အဆင်ခြင်မပါဘဲနဲ့ အကြောင်းအားလျှော်စွာ ကျုပ်တို့တွေမနေထိုင်တော့ဘူးလို့ ပြောရမယ်။ ကိုယ့်မှာ ပြဿနာတစ်ရပ်ရပ်တွေပြီဆိုရင် အဲဒီပြဿနာရဲ့ အကြောင်းဘယ်မှာလဲလို့ ရှာပြီးဖြေရှင်းတယ်။ ဒီတော့ နောက်ဆုံးပိတ် ဘာဖြစ်လာသလဲဆိုရင် ကိုယ်ရနေတဲ့ တရားကို တရားရတယ်လို့ ထင်လာခဲ့တယ်။ တရားရတယ်လို့ထင်လာတော့ မင်းက ဘာတရားအားထုတ်လို့လဲ၊ မင်းဘာမှလဲ တရားအားမထုတ်ဘဲ တရားရတယ်လို့မဖြစ်ရဘူး၊ ရတယ်လို့ထင်တာကို မလျှော့နိုင်ဘူးဆိုရင် သူများတတွေလည်း မင်းထက်အားထုတ်တဲ့သူတွေရှိတယ်။ အဲဒီသူတွေနဲ့ သွားပြီး ညှိနှိုင်းကြည့်လို့ဆိုပြီးတော့ စစ်ကိုင်းတို့၊ မင်းကွန်း၊ မန္တလေး၊ အမရပူရ၊ ကျောက်ဆည်၊ ဘုတလင်၊ တောင်တွင်းကြီး၊ ရန်ကုန် စတဲ့ရိပ်သာတွေမှာသွားပြီး ဘာဖြစ်သတုန်းဆိုရင် ဟာ တရားက တစ်ယောက်တစ်မျိုးရနေကြတာ သူတို့ရတာက ငါရတာနဲ့ မတူဘူးလို့၊ သူတို့ရတာတွေမှာလည်း တစ်ယောက်ရတာနဲ့ နောက်တစ်ယောက်ရတာ မတူဘူးလို့ သိရင်းကနေပြီး တကယ်တော့ ဘယ်သူမှ တရားရကြတာ မဟုတ်ဘူးလို့ ဒီလိုလေးဘဲ ဆုံးဖြတ်ချက်ထွက်လာတယ်။ တယောက်နဲ့တယောက်တရားရတယ်ဆို တူရမှာပေါ့၊ မတူဘူးဆိုကတည်းက တရားရကြတာ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ခုလည်း တရားရတယ်ဆိုရင် ဘာတရားရတာလည်းလို့၊ အဲဒီတော့ သူများရတာကို မသိဘူးဆိုရင် ကိုယ်ရတာကို ကိုယ်သိအောင် ဘာရတာလည်းလို့ စစ်စစ်ပေါက်ပေါက်တိုက်လိုက်ရင် ကိုယ်ရတာက ဘာမှမရှိတာကိုသိတယ်။ ဘာမှမရှိတာကို သိနေတာ တရားလား၊ အဲဒါတရားမဟုတ်ရဘူး၊ အဲဒီတော့ ဘာလဲဆိုတော့ အဲဒီဘာမှမရှိတာက အာရုံ၊ သိနေတာကစိတ်၊ ဘာမှမရှိတာကိုသိတဲ့စိတ်က ရှိလို့လားလို့၊ ဘာမှမရှိတဲ့အာရုံကို ပါဠိလို ဘယ်လိုခေါ်လည်းဆိုရင် အာကာသ၊ အာကာသကို သိနေတဲ့စိတ်ကို အာကာသာနဉ္စယတနစိတ်လို့ရှိနေတယ်။ အဲငါရတာက လောကုတ္တရာတရားမဟုတ်ဘဲ အရူပတရားကြီးဘဲ၊ ကိုယ်ရနေတဲ့ တရားကိုလဲ အာကာသာနဉ္စယတနစိတ်မှန်း သိတဲ့အခါကျတော့ ဒါတရားမဟုတ်ဘူးလို့၊ မဟုတ်ရင်တော့ အားလုံးလည်းဘဲ ငါလိုဘဲရနေကြတာ၊ ယူနေကြတာပဲ။ တစ်ချို့က အာကာသာနဉ္စယတနစိတ်ရသလို၊ တစ်ချို့က ဝေဒနာနဉ္စယတနစိတ်၊ တစ်ချို့က အရူပမှာ အာကာသာနဉ္စယတနစိတ် ကို ရသလို၊ တစ်ချို့က ရူပနဉ္စယတနစိတ်ရတယ်၊ တစ်ချို့က နေဝသညာနာသညာယတနစိတ် ရကြတယ်၊ တစ်ချို့ကြတော့လည်း ရူပစိတ်ကို ရူပပထမဈာန်စိတ်ရတယ်၊ ဒုတိယဈာန်စိတ်ရတယ်၊ တတိယဈာန်စိတ်ရတယ်၊ စတုတ္ထဈာန်၊ ပဉ္စမဈာန်စိတ်တွေ ရဆိုတော့ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် ရတာမတူဘူးလေ။ ပထမဈာန်စိတ်ရတဲ့သူကို ဒုတိယဈာန်စိတ် ရတဲ့သူက အထင်သေး၊ ဒုတိယဈာန်စိတ်ရတဲ့သူကို တတိယဈာန်စိတ်ရတဲ့သူက အထင်သေး၊ အဲဒီလိုတွေဖြစ်တဲ့အခါကျတော့ တကယ်ဆို ဒါတွေက တရားမဟုတ်ဘူးဘဲ၊ တရားမဟုတ်ဘူးလို့သာ ပြောရမယ်။ ဒီအာကာသာနဉ္စယတနစိတ်၊ ဝေဉာနဉ္စယတနစိတ် တို့ဟာ ဖြစ်ပြီးနောက်လည်း ဆက်ဖြစ်နေတော့ ဒါဝိပါတ်စိတ်ပေါ့။ အဲဒီ ဝိပါတ်စိတ်ဟာ ငါတို့မဖြစ်ကောင်းဘူး၊ ဘာဖြစ်လို့မဖြစ်ကောင်းတာလဲဆိုရင် မဟဂ္ဂုတ်စိတ်၊ ဝိပါတ်စိတ်ဆိုတာ ဗြဟ္မာမှ ဖြစ်တာ၊ ဒီလိုဆိုရင် ဗြဟ္မာမှာမှ ဖြစ်တာဆိုရင် ငါကလူဆိုတော့ ဒီစိတ်ငါ့မှာမဖြစ်ရဘူး။ ငါ့မှာမဖြစ်ရဘူးဆိုပေမယ့် တကယ်ငါ့မှာဖြစ်နေတာ၊ ဒီလိုဆို ဘယ်နဲ့လုပ်မတုန်း ညှိရမှာပေါ့လို့၊ ကျမ်းစာအုပ်တို့လည်း သိတဲ့သူမြင်တဲ့သူတွေရေးထားတော့ ပယ်လို့မဖြစ်ဘူး၊ ကျမ်းစာကို ပယ်လို့မဖြစ်သလို ငါသိနေတာကို ပယ်မှာလားဆိုတော့ ကိုယ်တိုင်သိနေတာဆိုတော့လည်း ပယ်လို့ဘယ်ဖြစ်မလဲ၊ ဒီနှစ်ခုညှိလို့ရမှာပေါ့လို့ အဖြေထုတ်လိုက်တယ်။ ညှိပေါ့ဆို ဘယ်လိုညှိမှာလဲ ငါကဗြဟ္မာလုပ်လိုက်၊ ကျုပ်ကသာ ဗြဟ္မာဖြစ်သွားပြီဆိုရင် တကယ်တော့ ကျုပ်မှာ ဒီ မဟဂ္ဂုတ် ဝိပါတ်စိတ်ဖြစ်တယ်ဆိုတာဟာလည်း ဖြစ်လို့ရသွားပြီပေါ့၊ မင်းကလူသားပဲ ဗြဟ္မာဘယ်လိုလုပ်ဖြစ်မှာတုန်းဆိုတော့ ဗြဟ္မာဘယ်လိုလုပ်ဖြစ်မှာတုန်းလို့ ငြင်းလိုက်ကာရှိသေးတယ်။ မင်းက ဗြဟ္မာဆိုတာ ဘာလဲဆိုတာ သိလားလို့ ကိုယ့်ကိုကိုယ်မေးတဲ့အခါ ငါလည်းမသိဘူး၊ ဒီလိုဆို ဗြဟ္မာကို အနက်အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်စမ်းဟဆိုတော့ ဘဟိတပါပါ ဗြဟ္မာ၊ ဘဟိတပါပါ မကောင်းမှုတွေကို အပပြုပြီးနေတဲ့သူဟာ ဗြဟ္မာ၊ ဗြဟ္မာပေါ့၊ ငါက တောကျောင်းဘုန်းကြီးဘဲ

မကောင်းမှုတွေဘယ်လိုလုပ်ရိမှာလဲလို့ ဪဒါကြောင့် ငါကပြဟွာဖြစ်တာဘဲ။ အဲဒီလိုနဲ့ အရူပဗြဟ္မာကို စသိရော။ အရူပဗြဟ္မာက ရူပဗြဟ္မာတွေကိုလည်း မြင်နိုင်တဲ့အနေအထားရှိတယ်ဆိုတော့ ရူပဗြဟ္မာတွေကိုလည်း တွေ့တယ်။ ဪဒါတို့တွေလည်း ဗြဟ္မာတွေဘဲပေါ့။ ဒီလိုဆိုတော့ နောက်ဆိုရင် ကာမဝစရဒေဝတာ တွေကိုရောဆိုတော့ ဒါတွေကိုလည်းသိတယ်။ ဘယ်လို သိတာလည်းဆိုရင် သူ့အကြောင်းတွေကို ကျုပ်တို့က ရှေးအခါက အာဂုံနတ်တိုက် ရွတ်ဖတ်နေတဲ့သူတွေဆိုတော့ အဲဒါတွေလည်း သိတယ်။ ကာမအပါယ်တွေကောဆိုရင် သိတာပေါ့။ အပါယ်ရဲ့ အကြောင်းဖြစ်တဲ့ အကုသိုလ်နဲ့ အပါယ်ရဲ့ အကျိုးဝိပါတ် အကုသလဝိပါတ်တွေသိတာဆိုတော့ ဖြစ်ပါများလို့ ဖြစ်လာတဲ့ အကောင်ပလောင်ဟာ ဒါအပါယ်တွေ၊ ဒါအပါယ်ကောင်တွေဘဲဆိုတာသိတော့၊ ဒါပြောမယ်ဆို(၃၁)ဘုံကို သိတာပေါ့။ (၃၁)ဘုံကို သိတဲ့သူဆိုတော့ (၃၁)ဘုံသိတာအပေါ်မှာ မှီပြီးသကာလ တို့က(၃၁)ဘုံလုပ်တာမဖြစ်ရဘူး။ တို့ဘုရားလုပ်တဲ့ တရားက (၃၁)ဘုံကိုညွှန်းတာမဟုတ်ဘူး။ တို့ဘုရားက (၃၁)ဘုံကလွတ်ရာကိုညွှန်တာဆိုတော့၊ (၃၁)ဘုံကလွတ်ရာကို မင်းသိလားဆိုတော့ မသိဘူး။ သူများတတွေသိတဲ့သူရှိလားဆိုတော့ မရှိဘူး။ ဒါတော့ခက်ပြီ ရှေးအခါက ပြောသံကြားတဲ့ စကားပုံလိုပေါ့။ ငပြူးက သူများခုတ်တဲ့ခုံဖိနပ်လည်းမကြိုက်၊ ငပြူးလည်း ခုံဖိနပ်မခုတ်တတ်ဘူးလို့ ဆိုတာလို သူများတွေပြတဲ့ဟာလည်း မဟုတ်ဘူး။ ကိုယ်လည်းမသိဘူး။ ဒါဆိုရင်တော့ ခက်ပြီ။ ဘုရားဆီသွားရမှာဘဲလို့ သံဃာဆီတော့သွားလို့ မကိုက်ဘူး။ ဘုရားဆီသွားရင် ဘုရားစာဘဲ ဖတ်နေရမှာဆိုပြီး တောထဲဘုရားစာ သွားဖတ်ရော။ ဘုရားက သေပြီးနောက်ဖြစ်တဲ့ဟာကို မြတ်စွာဘုရား ယူသလားဆိုရင် နခေါအဟံ လို့ ဘုရားကဖြေတယ်။ ငါအဲဒီလိုမျိုးလို့ မယူဘူး။ ဒီလိုဆိုရင် သေပြီးနောက် မဖြစ်ဘူးလို့ဆိုတဲ့အယူကို မြတ်စွာဘုရားယူပြီး တရားဓမ္မတွေကို ဟောပြောဖြန့်ချိနေတာလား ဆိုပြီး မေးတော့လည်း နခေါအဟံ လို့ဖြေတယ်။ အဲဒီလို နခေါအဟံတွေပြောတာက အချက်(၁၀)ချက်တောင်ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျုပ်သတ်သတ်မှတ်မှတ် လက်ခံလိုက်တာက တို့ဘုရားကသေပြီးနောက်ဖြစ်တယ်။ မဖြစ်ဘူးဆိုတာကို လည်းမယူဘူးတဲ့။ ငါတို့ကဖြင့် ယူနေတာ၊ သေပြီးနောက် ဖြစ်တယ်လို့လည်း ယူနေတာ၊ သေပြီးနောက် နိဗ္ဗာန်ရောက်ရင် မဖြစ်တော့ဘူးလို့လည်း ယူနေတာ။ မင်းကဘာလို့ယူနေတာလည်းဆိုတော့ ကိုယ်သိလို့ယူတာတော့ မဟုတ်ဘူး။ ဒကာ၊ ဒကာမတို့လည်း သိလို့ယူတာတော့မဟုတ်ဘူး။ ဘာဖြစ်လို့ မသိဘဲ ယူတာလည်းဆိုရင် ဒို့ဘုရားက အဲဒီလိုဟောခဲ့တယ်ထင်လို့ ယူတာဆိုတော့၊ အခုအဲဒီ ဘုရားက အဲဒီလိုမဟောဘူးလို့ဆိုတဲ့အကြောင်းကို နှုတ်နဲ့တွတ်တွတ် ရွတ်ပြီးပြောသံကို ကျုပ်တို့ကြားတယ်။ အဲဘုရားက မယူဘူးလို့ဆိုပါလား။ ဒို့ဘုရားအပေါ် အထင်လွဲနေပြီ။ ဒီလိုဆို တို့သိနေတဲ့ ဘုရားက တကယ့်ဘုရားမှ မဟုတ်ဘဲပဲ။ ရှေ့ဘဝနောက်ဘဝတွေအကြိမ်ကြိမ်ပါရမီဖြည့်ပြီးမှ ရောက်လာခဲ့တယ် ဆိုတာက အတ္ထုပ္ပတ္တိထဲက ဘုရားပဲ။ တကယ့်ဘုရားမဟုတ်ဘူးဘဲလို့ အဲဒါတွေအောင်ရှာတယ်။ ဘုရားရှာတော့ ဘုရားက အရိယသစ္စာကို သိသူ၊ အရိယသစ္စာဉာဏ်ကို ရသူ၊ အရိယသစ္စာဉာဏ်ရတာကို ဘုရားမဖြစ်ခင်ကတည်းက သစ္စာအဓိဋ္ဌာန် ထားခဲ့တယ်။ ဗုဒ္ဓေါ ဗောဇဇယ်။ ငါအရိယသစ္စာတရား သိပြီလို့ဆိုရင် လူတွေလည်းပဲ အဲဒီ အရိယသစ္စာသိရမယ်။ တိန်နော တာရေယံ။ ငါအရိယသစ္စာတရားသိပြီဆိုရင် လူတွေလည်းပဲ အရိယသစ္စာတရားကို ကျင့်စေရမယ်။ မုဋ္ဌော မောဇဇယ်။ ငါအရိယသစ္စာနဲ့ လွတ်မြောက်ပြီဆိုရင် လူတွေလည်းပဲ အရိယသစ္စာနဲ့ လွတ်မြောက်စေရမယ်လို့ အဲဒီလိုထားခဲ့တဲ့အတိုင်း ဘုရားကို ဘာဉာဏ်နဲ့ အရိယသစ္စာဉာဏ်တွေရပြီး သိတာဆိုတာမျိုး သိတာဆိုတော့ ဘုရားသိတဲ့အသိက အရိယသစ္စာရလို့ သိတာဆိုတော့က ကျုပ်တို့လည်း အရိယသစ္စာဉာဏ်ရောက်လာရော အဲဒီလိုတွေသိတော့ ဟာ တို့တစ်တွေတော့ မှားကုန်ပြီကွ။ အဲဒီတုန်းက ကျုပ်တို့ကလည်း အသက်(၃၀)လောက်ပေါ့။ မှားကုန်ပြီကွာလို့သိတော့ ကျုပ်တို့ ဓမ္မဝိဟာရီဖြစ်လာရခြင်း အကြောင်းလေးကို နည်းနည်းပြောပြနေတာဖြစ်တယ်။ ငါရွာပြန်ပြီး ငါ့ဆရာဘုန်းကြီးထံသွားပြီး ငါ့ကိုအဆုံးအမခံယူမှဘဲ သူဆုံးမတာ မလုံလောက်ဘူးဆိုရင် သူ့ရဲ့အပေါင်းအရောင်း ဂိုဏ်းသံဃာကို ဆုံးမခိုင်းမှဘဲ။ ဒါနဲ့မလုံလောက်ဘူးဆိုရင် ခရိုင်သံဃာနဲ့ ဒါနဲ့မရရင် နိုင်ငံတော်သံဃာနဲ့ ဆုံးမခိုင်းမယ်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုရင် ဒီအသိကို အကုန်လုံးမှားနေတဲ့အတွက် အမှန်တော့ရောက်ဖို့လိုလာပြီ အမှန်ရောက်အောင်တော့ဖြင့် ငါဒီလိုလုပ်ရမယ်ထင်တယ်လို့ စိတ်ဖြစ်ပေမယ့် ကိုယ့်ဆရာသမားကလည်း ခပ်နဲ့နဲ့ဆိုတော့ ဒါကိုလုပ်မှာမဟုတ်ဘူးဆိုပြီး အဲဒီအချိန်ကလည်း ဝိနိစ္ဆယမရှိဘူးဗျ။ ဒီသာသနာတော်မှာ

သာသနာ့ဖွဲ့စည်းပုံက မရှိနေဘူးဗျ၊ ကျုပ်သိတာက ကျုပ်ဆီမှာတင်ပဲရပ်နေတာ၊ ကျုပ်ကလည်း မင်းကွန်းရဲ့ ရွှေမြင်တင်ဆိုတဲ့တောင်ကြီးပေါ်မှာ တစ်ပါးတည်းနေနေတာဆိုတော့ ငါသိတဲ့တရားက ငါဆီမှာတင် ပျောက်သွားလို့ မဖြစ်ဘူး၊ ငါသိတဲ့တရားကို လူတွေကိုချဟောလို့လည်း မဖြစ်ဘူး၊ ဘာလို့မဖြစ်လည်းဆိုရင် ငါကလူလွတ်မဟုတ်ဘူး၊ ငါကသံဃာလို့ သံဃာဆိုတာပါတီထဲက ပါတီဝင်တစ်ယောက်ပေါ့၊ ပါတီဆိုတဲ့စကားနဲ့ အနက်အဓိပ္ပါယ်ညီမျှတယ်၊ ပါတီဝင်တစ်ယောက်အနေနဲ့ ပါတီကလက်မခံတဲ့ဟာတစ်ခုကို အပြင်မပြောရဘူး၊ အဲဒီလိုဆိုတော့ ငါကသံဃာဝင် သံဃာက လက်မခံတာကိုငါကအပြင်ထုတ်ပြောနေလို့ မတော်ဘူး၊ ကျုပ်လည်းတောင်ပေါ်မှာ ကုတ်နေတယ်၊ ပြီးတော့ ကျမ်းစာတွေတော့ရေးနေတာပေါ့။ နိဗ္ဗာနဒီပနီဘယ်လဲတို့၊ မိလိန္ဒပဉ္စဝတ္ထုဘယ်လဲတို့၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ဘယ်လဲတို့၊ ကျမ်းစာတွေက မှားတာတွေတော့ ရေးနေတယ်၊ အဲဒီတုန်းက အခုလိုမျိုး ကွန်ပျူတာခေတ်လည်းမဟုတ်၊ ဖိုတိုစတက်ခေတ် လည်း မဟုတ် တိုက်ဝရိုက်(လက်နှိပ်စက်)ခေတ်ဆိုတော့ လက်နှိပ်စက်လေးနဲ့ပဲ ရိုက်ရတာပေါ့၊ စာအုပ်လေး သုံးလေးအုပ်ပေါ့၊ ဒီကြားထဲ အဖော်ဘုန်းကြီးလေးတစ်ပါး ထပ်ရောက်လာပြီး တရားနာချင်လို့ဆိုပြီး နာတယ်။ တစ်ခါ၊ နှစ်ခါ၊ သုံးခါနာပြီး တစ်နေ့ကြတော့ သူက ဘာမသိညာမသိနဲ့ ကျုပ်ကိုပြောတယ် အရှင်ဘုရားနောက်မှာ တစ်ယောက်ရှိလာပြီဆိုပြီး ဘယ်သူတုန်းဆိုတော့ တပည့်တော်ပဲတဲ့၊ အေးအဲလိုဆိုလည်း အဲလိုမှတ်ရမှာပေါ့ဗျာလို့၊ ဒီလိုပဲ ပြောရတာပေါ့နော်၊ အဲလိုနဲ့ သူကဘာပြောလဲဆိုတော့ အရှင်ဘုရားဟန်မကျဘူးတဲ့၊ ဘယ်လိုတုန်းဗျာလို့၊ ကိုယ်တရားရချင်တုန်းကတော့ ဟိုရှာဒီရှာနဲ့ ကိုယ်တရားရတဲ့အခါကျတော့ တောင်ပေါ်တက်ကုပ်နေတယ်၊ အဲဒီတော့ အရှင်ဘုရားဟန်မကျဘူးတဲ့၊ ဟ ဒီလိုဆိုဘာလုပ်ရမှာ တုန်း၊ ရန်ကုန်သွားရမှာတဲ့ ဟ ဘာသွားလုပ်ရမှာတုန်း၊ သူကရန်ကုန်ရွှေတိဂုံသွားပြီး တရားဟောခိုင်းတယ်၊ ကျုပ်ကမဟောဘူး၊ မင်းသွားဟောဆိုတော့ သူကသွားတယ်ဗျာ၊ သတင်းစာထဲမှာတည့်တယ်၊ တရားသိပြီ သိချင်တဲ့သူတွေ လာမေးကြဆိုပြီး သတင်းစာထဲမှာထည့်တာပေါ့၊ သူ့ဆီ ၂၅ယောက်လောက်လာတယ်၊ တရားဈေးမတည့်ဘူးဖြစ်နေတယ်၊ အဲဒီနောက် ဘယ်လောက်ကြာသလဲဆိုတော့ သံဃနာယကပေါ်လာတယ်၊ ၁၉၈၀ခုနှစ်၊ ကျုပ်တို့ ဒီကြားထဲမှာတော့ ကိုယ့်ဟာကိုယ်ပဲ နေနေရတာပါ၊ ကိုယ့်ဆီရောက်လာသူလေးပဲ ဟောပေးဆိုပေးရတာပဲ။ ဘယ်မှတရားပွဲကြီးတွေလို့ လိုက်ဟောရတယ်လို့ မရှိလှဘူး၊ ပင့်သူရှိရင်လဲလိုက်ရတာပေါ့၊ ကျုပ်တို့တရားဟောရတာ ပန်းတယ်ဗျ၊ နောက်ပြီးကျုပ်တို့က ဘာမှယူသူလည်းမဟုတ်ဘူး၊ ရသူလည်းမဟုတ်ဘူး၊ ဒကာ/ဒကာမတို့ရဲ့ စရိတ်နဲ့သူတို့ခေါ်ရာသွားရတာ ပြန်ပို့တော့လည်း သူတို့စရိတ်နဲ့ပဲ၊ ပထမဆုံး သံဃမဟာနာယကရဲ့ ဆွမ်းလောင်းပွဲမှာ စာအုပ်ဝေမှပဲဆိုပြီး အပြေးအလွှားစာအုပ်လေးတွေလုပ် ညတွင်းချင်းရန်ကုန်ဆင်းပြီး အလောင်းခိုင်းလိုက်တယ်။ ဟိုရောက်တာ့ ဗဟိုမဏ္ဍပ်မှာအပ်ရမယ်ဆိုတော့ အပ်ခဲ့ရတယ်။ သူတို့က ဖွင့်ဖတ်ကြည့်တဲ့အခါ ထေရဝါဒနှင့်မကိုက်ဘူး၊ အဲဒါ ဘာဖြစ်လို့လည်းဆိုပြီးမေးတော့ ကျုပ်တို့က အဲဒီမှာ သာသနာတော်ကြီးကို မြတ်စွာဘုရားကနေ လောကရဲ့အကျိုးစီးပွားကို ဆောင်ရွက်ဘို့ရန်၊ လောကရဲ့ချမ်းသာသုခကို ဆောင်ရွက်ဘို့ရန်၊ လောကကို စောင့်ရှောက်ဖို့ရန်အတွက် တရားဟောကြ၊ ဒေသစာရီတွေကြွချီကြလို့ ပထမဆုံးတစ်ဝါရတဲ့အချိန်မှာ သူ့နောက်မှာရှိတဲ့ သံဃာ(၆၀)ကို မိန့်ခွန်းပေးတာကို ထည့်ထားတယ်၊ အဲဒီတော့ တပည့်တော်တို့ရဲ့ သာသနာမှာ လူတွေရဲ့အကျိုးကိုလည်း မဆောင်ရွက်နိုင်တော့ဘူးဘုရားလို့၊ လူတွေရဲ့ချမ်းသာသုခကိုလည်း မဆောင်ရွက်နိုင်ဘူးဘုရား၊ လူတွေကိုလည်းမစောင့်ရှောက်နိုင်တော့ဘူးဘုရား၊ အဲဒါကြောင့် ဒီသာသနာတော်ကြီးကိုသိလာရင် သူတို့ခေါင်းပေါ်မှာတင်မထားဘဲနဲ့ ဖုတ်ကနဲဆိုအမှိုက်တောင်းထဲကို ဖြုတ်ချပစ်တာခံရမယ်၊ ဒီလိုမဖြစ်ရလေအောင် သာသနာတော်ထဲက အပြစ်အနာအဆာတွေကို ရှာပြီး ဖယ်ရှားပေးကြပါဘုရား၊ တပည့်တော်တွေသလောက် ပြောရရင် အချက်(၂)ချက် ရှိတယ်၊ ရှေ့ဘဝနောက်ဘဝ ဖြစ်တယ်တို့ မဖြစ်ဘူးတို့ဆိုတဲ့အယူအဆတွေဟာလည်း ဘုရားကလက်မခံတဲ့ စကားဘုရားလို့၊ ယူတာက သဿတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ မဖြစ်ဘူလို့ယူတာက ဥစ္ဆေဒမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၊ အဲဒီလိုရှေ့ဘဝနောက်ဘဝ ဖြစ်တယ်မဖြစ်ဘူးလို့ ယူတာဟာ သာသနာတော်ရဲ့ လက်ခံချက်မဟုတ်ပါဘူး၊ ဒါကြောင့် အဲဒါကြီးက လူတွေကို ပျက်စီးစေတဲ့ အကြောင်းဖြစ်တယ်၊ ဒါကိုဖယ်ရှားပေးပါ၊ နောက်တစ်ချက်က ရုပ်ဓါတ်၊ နာမ်ဓါတ်တွေကို ရှုပြီးသကာလ ငါမရှိ၊ သူမရှိနဲ့ လုပ်ကြပါတယ်၊ အဲဒီငါမရှိသူမရှိဆီ ရောက်ပြီဆိုလျှင် ကံတွေကိုငြင်းရာရောက်ပါတယ်၊ ငါမရှိဘူးဆိုတော့ ငါက

ဘာကောင်းမှုလုပ်တယ်လို့လုပ်လို့ရပါ့မလား၊ သူမရှိဘူးဆိုတော့ ငါ့ရဲ့ကောင်းမှုလုပ်တာ သူခံရတယ်ဆိုတာလည်း ဘယ်လိုလုပ်ရှိပါမလဲ၊ ငါလည်းမရှိတော့ အခိုးခံရတဲ့ ငါလည်းမရှိ၊ ခိုးမဲ့သူလည်း မရှိဘူးဆိုတော့ ဒီအကုသိုလ်ကံကို ငါမရှိ၊ သူမရှိဝါဒက ဖျောက်ဖျက်ရာကျပါတယ်၊ အဲဒီလို ပျောက်ပျက်သွားပြီဆိုရင်တော့ အဲဒီဝါဒကို မြတ်စွာဘုရားက အင်မတန် စက်ဆုတ်ရွံရှာပါတယ်၊ အဲဒီဝါဒကို အကြိယနိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိလို့ မြတ်စွာဘုရားက နှုတ်နဲ့တွတ်တွတ် ပြောခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီလို အကြိယဝါဒခံယူပြီဆိုရင် ဒီကံရဲ့ အကြောင်းဖြစ်တဲ့ ကိလေသာဟိတ်တွေကိုလည်း ဘယ်လိုလုပ်လက်ခံလို့ရမှာလည်း၊ လက်မခံရင် အဟောတုကဝါဒနိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်တယ်လို့ ဟောခဲ့ပါတယ်၊ ဒီကံတွေရဲ့အကျိုးတရား ဝိပါတ်တွေကိုတောင်မှ ကံမရှိဘူးဆိုရင် ကံအကျိုးဝိပါတ်တွေကို ဘယ်လိုလုပ်လက်ခံမှာလည်း ဒါကို နတ္ထိကဝါဒနိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်ပါတယ်။ နိယတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်တဲ့ ဟာတွေက ဒီသာသနာအတွက် အကျိုးထမ်းဆောင်နေရတဲ့ ဝန်လေးတဲ့ဟာကြီးဖြစ်တာ ဖြစ်ပါလိမ့်မယ် ဘုရားလို့ အဲဒီအချက်(၂)ချက်ကို မှားယွင်းနေတဲ့ဝါဒ နှစ်ခုအနေဖြင့် တပည့်တော်တို့ သိမြင်ပါတယ်လို့ တစ်ခါလျှောက်တင်တာ မရဘူး။ နောက်တစ်ခါစာအုပ်လေးရိုက်ပြီးသကာလ တင်ပြတာမရဘူး၊ ဒီထက်နောက်တစ်ခါကျတော့ ကျုပ်တို့က ဒါတွေကို သာသနာတော်က လက်ခံထားတာတွေက အဓမ္မဝါဒဖြစ်ပါတယ်၊ သာသနာတော်က ဖယ်ရှားပေးပါလို့ သံဃနာယကအဖွဲ့ကို တရားစွဲလိုက်တယ်၊ ဒီတော့ သူတို့ခက်ပြီ၊ ကျုပ်တို့ကလည်း အထောက်အထားတွေနဲ့ ပြောပြီး တရားစွဲ ဆိုတာဆိုတော့ ကျုပ်တို့ကို အနိုင်ပေးရမှာ၊ အနိုင်ပေးရင်လည်း သူတို့အရှက်ရပြီး နဂိုတုန်းက ခံစားစံစားထားတဲ့ဟာ ပြန်လျော်ရမလို့၊ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ရှေးဘဝနောက်ဘဝကို လက်ညှိုးတိုးပြပြီး ရထားတဲ့ဟာတွေဖြစ်လို့ပဲ၊ အဲလိုဖြစ်တော့ သူတို့ကဆုံးဖြတ်မပေးချင်ဘူး၊ ဆုံးဖြတ်မပေးချင်တော့ ဝိနိစ္ဆယလည်းဖွဲ့မပေးဘဲထားတယ်၊ ဖွဲ့မပေးလို့ကလည်း မရဘူး၊ ကျုပ်တို့က ဝန်ကြီးတွေဆီလည်းတင်၊ သာသနာရေးဝန်ကြီးတွေဆီ၊ ပါတီဥက္ကဋ္ဌတွေဆီ၊ သမ္မတတွေဆီ မိတ္တူတွေအများကြီး တင်တော့ သူတို့က ဒီတိုင်းပစ်ထားလို့မရတော့၊ ကျုပ်တို့ကို ပြန်တရားစွဲတယ်၊ ဘာနဲ့စွဲလည်းဆိုတော့ ဝိနိယ ဝိနိစ္ဆယ၊ တရားမသိဘဲ တရားသိပါတယ်ဆိုပြီး လုပ်နေတဲ့သူတွေဖြစ်တယ်ဆိုပြီး စတုတ္ထပါရာဇိကချတယ်၊ အဲဒီတော့ စစ်ကိုင်းသာသနာရေးမှူးကို တရားစွဲခိုင်းတော့ ကျုပ်တို့ကို တရားစွဲတယ်၊ ကျုပ်တို့က ကိုယ်ကနေပြီး တရားမရဘူးလို့ ဝန်ခံတာမှမရှိဘဲ၊ ကိုယ်တရားရတယ်လို့ သူတို့ကို ပြောတာပဲရှိတယ်၊ သူတို့က မဟုတ်ပုံပြ စစ်ဆေးတဲ့အခါမှာ မဟုတ်ပါဘူး၊ တပည့်တော်တို့ တပည့်တော်တို့မှားပါတယ်၊ မသိဘဲပြောပါတယ်လို့ တစ်ခါမှ ကျုပ်တို့က ဝန်မခံခဲ့ဘူး၊ ကျုပ်တို့ကသိပြီးပြော တာဆိုတော့ ဘယ်လိုလုပ်ဝန်ခံမှာလဲ၊ တကယ့် ပါဠိသိက္ခာပုဒ်အရင်းမှာက တပည့်တော်ဖြင့်မသိဘဲနဲ့သိတယ်လို့ပြောမိပါတယ် ဘုရားလို့ ဝန်ခံရမှာတဲ့၊ တပည့်တော်ဖြင့် မမြင်ဘဲနဲ့မြင်တယ်လို့ ပြောမိပါတယ်ဘုရားဝန်ခံရမှာတဲ့၊ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်ဆိုရင် စတုတ္ထပါရာဇိကကျစေလို့ သိက္ခာပုဒ်မှာထည့်ပြီး ပြောထားတယ်၊ တကယ်တော့ ကျုပ်တို့ကလည်း ဝန်ခံတာမဟုတ်ဘူး၊ သူတို့ကလည်း မဟုတ်လည်းသေဟုတ်လည်းသေပေါ့၊ မဟောလည်းသုတ် ဟောလည်းသုတ်ပေါ့ဗျာ၊ ကျုပ်တို့ ပါရာဇိကကျတယ်လို့ ချတယ်ဗျာ၊ စစ်ကိုင်းရုံးကပေါ့ နောက်တစ်ခါ တိုင်းတက်တော့ တိုင်းရုံးကလည်းချတယ်ဗျာ၊ ဗဟိုတက်တဲ့ အခါကျတော့ အောက်ရုံးကအတိုင်းပဲဆိုပြီး ပါရာဇိကချတယ်ဗျာ။ သူတို့ဖြင့် တို့ကို သူတို့ထဲမှာ မနေစေချင်တော့ဘူး နေရင် သူတို့အတွက် အနေခက်ပြီ၊ မနေစေချင်တာကို အလိုက်သိရမယ်ဆိုပြီး ဗဟိုဝိနိစ္ဆယ ဆုံးဖြတ်တဲ့နေ့မှာ ကျုပ်တို့ကနေ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓကနေ အပြီးနှုတ်ထွက်ပြီဘုရားလို့၊ တပည့်တော်တို့ဖြင့် ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ အဖြစ်နဲ့ပဲ ရပ်တည်နေတော့ မယ်ဘုရားလို့ အဲဒီလိုမျိုးကိုပြောတယ်။ သာသနာရေးဝန်ကြီး၊ ဝန်ကြီးချုပ်၊ သမ္မတ၊ ပါတီဥက္ကဋ္ဌဆီတွေကို ပြောတယ်၊ ပါဠိသုတေသနဌာနဆီကိုလည်းပြောတယ်၊ ဗဟိုသံဃာ့မဟာနာယက ဆီကိုလည်းပြောတယ်၊ စစ်ကိုင်းမြို့နယ် သံဃာ့နာယကဆီလည်းပြောတယ်၊ စစ်ကိုင်းမြို့နယ် ပါတီဥက္ကဋ္ဌဆီ လည်းပြောတယ်။ မိတ္တူတွေပေးပြီး နှုတ်ထွက်တယ်။ ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုတာ အရင်ကစဉ်စားထားတာ မရှိဘူး။ ဒီလိုဆိုရင် ထေရဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ မလုပ်တော့ဘူးဆိုရင် ဘာဗုဒ္ဓဘာသာ လုပ်မှာတုန်း လို့ ကိုယ့်ကိုကိုယ်ပြန်မေးကြည့်တော့ ညဘက်ကြီးမှာ ညနေ ၀၅:၀၀ နာရီလောက်မှာမှ သူတို့ဆုံးဖြတ်ချက်က ပြီးတော့ မင်းကွန်းကိုတော့ မသွားတော့ဘူး မင်းကွန်းက ထေရဝါဒကျောင်းဆိုတော့ သူတို့ကျောင်း နေရမလားဆိုပြီး ပြောနေရင်ခက်မယ်ဆိုပြီး ရန်ကင်းတောင်ဘက် လာခဲ့တယ်။ ကဲ ဒို့ဗုဒ္ဓဘာသာတော့ဖြင့်

ကမ္မဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ လို့ပဲ ခို့လုပ်မယ်။ ကမ္မဝါဒဆိုရင် ဟိန္ဒူတွေနဲ့ရောနေဦးမယ်။ ဒီတော့ ပစ္စုပ္ပန်လို့ ရှေ့ကနေထည့်ပေးဦးမယ်လို့။ ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာလို့ ကျုပ်တို့က အမည်ခံပြီးတော့ ရပ်တည်လိုက်တယ်။ ရပ်တည်ပြီးသွားတဲ့အခါကျတော့ သူတို့လည်းခက်တာပေါ့။ ဘာလို့ခက်တာတုန်းဆိုတော့ သူတို့သတ်လိုက်ရင် သေမှကောင်းတာပေါ့၊ ဒါပေမယ့် မသေဘဲနဲ့ ရွှေဖျဉ်းကြီး၊ ရွှေဖျဉ်းလေး သတ်လိုက်တဲ့အခါ မသေဘဲ ဖောင်ဦးကနေ အနော်ရထာကို ဆွဲထားသလိုမျိုး ကျုပ်တို့ကလည်း ငုတ်တုတ်ငုတ်တုတ်နဲ့နေတော့ မန္တလေးတိုင်းသာသနာရေးတွေ ဆွေးနွေးရတယ်။ ထစ်ခနဲဆို အပြာဘုန်းကြီး ထစ်ခနဲဆို အပြာဘုန်းကြီး။ ဘာကြောင့် အပြာဝတ်တာလည်း ဆိုတော့ အဝါလိုင်းက သူတော်စင်တွေချည်းကပ်တဲ့အရောင်၊ မြေရောင်နဲ့နီးတဲ့အတွက် သူတော်စင်တွေ ချည်းကပ်ကြတဲ့လိုင်း၊ ဒီအဝါရောင်လိုင်းက အရိယသစ္စာသာသနာရဲ့ အထိမ်းအမှတ်ဖြစ်နေတာ။ ဘာလို့လည်းဆိုတော့ ခို့ဘုရားက အရိယသစ္စာကို ဟောခဲ့တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ပဲ။ အခုတော့ သူတို့အောက်မှာ အရိယသစ္စာသာသနာ မရှိဘူး။ ခို့ဆီမှာ အရိယ သစ္စာ ရှိတယ်လို့ ခို့ထင်တယ်။ ခို့ထင်ပေမယ့်လို့ ဟုတ်ရင်မှလည်းဟုတ်မယ်။ တကယ်လို့ မဟုတ်ဘူးဆိုရင် သူတို့အရောင်တော့ ခို့အတုမခိုးတော့ဘူး။ သူတို့ရဲ့အသွင်သဏ္ဌာန်လည်း ခို့အတုမခိုးတော့ဘူး။ ခို့ဘာသာခို့ရပ်တည်မယ်။ မဟုတ်ခဲ့ရင် ဒီလိုမူကွဲနေတဲ့အတွက် မြန်မြန်ပျက်၊ ကျုပ်တို့ဆိုတာလည်း မြန်မြန်ပျောက်ဆိုပြီးသကာလ ဒီအပြာဝတ်စုံကို ဝတ်ခဲ့တာ။ ကျုပ်တို့ကို ဘယ်လိုအမည်မှည့်မလဲဆိုတော့ ‘ဓမ္မဝိဟာရီ’ လို့ပဲမှည့်မယ်။ ဘာလို့လည်းဆိုတော့ ဓမ္မတွေရဲ့အနက် သိသူဟာ ‘ဓမ္မဝိဟာရီ’ ပဲလို့ မြတ်စွာဘုရားဟောထားတဲ့ သုတ္တန်တစ်ခုကလည်း ရှိတာဆိုတော့ ဓမ္မတွေရဲ့အနက်အဋ္ဌတွေကို အဋ္ဌကထာဆရာတွေ လုံးလုံးမသိဘူး။ အဋ္ဌကထာဆရာတွေကနေ အနက်ဖောက်ထားတာတွေကို လုံးလုံးပေါက်နေကြရတယ် ဆိုတဲ့သူတွေက ဓမ္မရဲ့အနက်ကို မသိသူပဲ။ ဘာဖြစ်လို့သူတို့တွေကို အနက်မသိသူလို့ ပြောရသလဲဆိုရင် ဓမ္မတွေရဲ့အနက် သိရင် ဓမ္မဆီကိုရောက်မှာပေါ့။ တရားရကြမှာပေါ့။ တရားရဲ့အနက်မသိလို့ တရားဆီမရောက်ကြတာ။ ဒကာ/မတို့ကို လမ်းညွှန်လိုက်တယ်ဆိုရင် လမ်းသိတယ်ဆိုရင် အဲဒီလမ်းရဲ့ သွားစရာပန်းတိုင်ကို ရောက်မှာပေါ့။ အခုတော့ တရားရဲ့အနက် ကိုမသိကြတော့ မရောက်ဘူး။ ခို့ကတော့ ဓမ္မတွေရဲ့အနက်သိသူဆိုတော့ ဓမ္မဝိဟာရီလို့ ကိုယ့်ကိုကိုယ် နာမည်မှည့်လိုက်တယ်။ ဒကာ/မတို့လည်း ဓမ္မဝိဟာရီဆိုတာနဲ့ ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာဆိုတာကို သိကြပြီ။ ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာကို လွန်ခဲ့တဲ့ (၂၇) နှစ်က လုပ်တာဆိုတော့ အခုမှ အသက်လေး ၃၀-၄၀ လောက်ရှိတဲ့သူဆိုရင် သိပ်မသိနိုင်ရဘူးဗျ။ အဲဒီလိုဖြစ်တဲ့အတွက် ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာဆိုတာနဲ့ ဓမ္မဝိဟာရီဆိုတာကို ဒကာ/မတို့သိအောင် အခုလိုပြောလိုက်တာဖြစ်ပါတယ်။ ဓမ္မဝိဟာရီ ပူဇော်တာကို နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက်နဲ့ ပူဇော်နိုင်အောင် ဓမ္မဝိဟာရီ ပူဇော်ပွဲ အဖွင့်စကားအဖြစ်နဲ့ ပြောဆိုလိုက်တာပါ။ ဒါလေးကို သိမြင်လိုက်ရပြီးပြီဆိုတော့ သိမြင်တာကို ဝမ်းသာတဲ့အထိမ်းအမှတ်အဖြစ်နဲ့ သုံးကြိမ်လောက် သာဓုခေါ်ပေးကြပါ။

(သာဓု.....သာဓု.....သာဓု.....)

(နိဂုံး)

ဒကာ/ဒကာမတို့ လာရောက်တွေ့ဆုံပြီး ကဗျာတို့၊ စာတို့နဲ့ ဖွဲ့ဆိုပြီး ရွတ်ဖတ်ပူဇော်တာကို တပြိုင်တည်း ရွတ်ဖတ်ပြီး ပူဇော်တာဆိုတော့ ဒီလိုပူဇော်ကြတဲ့ဒကာ/ဒကာမတို့ကို ဓမ္မဝိဟာရီတို့ကလည်း လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ ပြန်ပေးရမှာပါ။ ပြန်ပေးတဲ့ နေရာမှာ ဘာပြန်ပေးမှာလည်းလို့ဆိုတော့ ဓမ္မပဲပေးမှာပေါ့။ ဓမ္မပေးမှာဆိုတော့ ဒကာ/ဒကာမတို့ကို သင်ကြား ပေးခဲ့တာတွေလည်းပဲ အခုဆိုရင်(၂၇)နှစ်တောင်ရှိပြီပြောရမှာပါ။ အချို့ ငယ်ရွယ်သူတွေဆိုရင်တော့ ဒီဓမ္မပေါ်ကို ရောက်ကောင်းမှ ရောက်ကြပါမယ်။ ရောက်ကြပေမယ့်လို့လည်း အဲဒီဓမ္မဝိဟာရီတို့ရဲ့ ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာတရားကို ပွားများ မိနေကောင်းမှပွားများမိကြပါလိမ့်မယ်။ တကယ်လို့ကြီးတဲ့သူတွေကလည်း ကောင်းကောင်းပွားများနေကြမှာပဲဆိုတာ ယုံကြည်တယ်။ ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာတရားကို ပွားများနိုင်အောင် ကြားဖူးတဲ့သူတွေကလည်း ကြားဖူးပြီးလို့မို့ ဆက်လက်ပြီးတော့ ဝမ်းသာနိုင်ဖို့ ဒါလေးကို ဟောပြောပါမယ့်၊ ညွှန်ကြားပါမယ်။ ပွားများနိုင်ခြင်းမရှိသေးဘူး၊ ဓမ္မဝိဟာရီတို့ရဲ့

ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာတရားကို သိကာမျှတော့သိပြီး၊ သိပြီးတာကနေ မပွားများရသေးတာလည်း ရှိတာပေါ့။ ဥပမာ ဘာသိသလဲဆိုတော့ တို့ရဲ့လောကအမြင်ကိုတော့ တို့သိပြီလို့ ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေကို ပြောချင်ပါတယ်။ ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေဟာ လောကကိုမြင်နိုင်သူဖြစ်ပြီး၊ ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒဘာသာဝင် မဟုတ်တဲ့သူတွေက လောကကိုမမြင်နိုင်ပါဘူး။ လောကကိုမမြင်နိုင်ဘူးဆိုတာ လောကကို ဘယ်လိုမြင်သလဲဆိုတော့ လောကကို ဟိုလိုလိုဒီလိုလိုတို့ဖြစ်ပါတယ်။ တကယ်တော့ မြန်မာ့ဆိုရှယ်လစ်လမ်းစဉ်ပါတီတုန်းက အညမညသဘောတရားထဲမှာ လောကကို သတ္တလောက၊ သင်္ခါရလောက၊ ဩကာသလောက၊ အဲဒါတွေက ဗုဒ္ဓဘာသာတွေရဲ့ လောကမဟုတ်ဘူးဗျ၊ ဟိန္ဒူဗြဟ္မဏတွေမြင်တဲ့လောကပဲ၊ ၎င်းတို့မြင်တဲ့လောကက သတ္တလောကဆိုတဲ့ သက်ရှိတွေကို သတ္တလောကခေါ်ပြီး၊ သင်္ခါရလောကဆိုတာဟာ အဲဒါတွေရဲ့ အဖြစ်အပျက်တွေကိုခေါ်ပြီး၊ ဩကာသလောကဆိုတာက အဲဒီ အကောင်ပလောင်တွေနေထိုင်ကြတဲ့ ဒီကမ္ဘာမြေကြီးကိုခေါ်တာ၊ ကျုပ်တို့ဗုဒ္ဓက အဲဒီလောကသုံးပါးကို မဟောပါဘူး။ ဒကာ/ဒကာမတို့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေဆိုတော့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေပြောတဲ့ ဗုဒ္ဓဘာသာက ဘာလောကကိုပြောသလဲဆိုတော့ ကာမလောက၊ ကာမသားတွေရဲ့ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အဖြစ်အပျက်၊ ရူပလောကကိုလည်းပြောတယ်၊ ရူပသားတွေရဲ့ဖြစ်ကြပျက်ကြ တာတွေကိုလည်းပြောတယ်၊ အရူပလောကကိုလည်းပြောတယ်၊ အရူပသားတွေရဲ့ ဖြစ်ကြပျက်ကြတာတွေကိုလည်း ပြောတယ်၊ ကာမသားတွေရဲ့ဖြစ်ကြပျက်ကြတာတွေကို ဘာနဲ့ပြောသလဲဆို ကာမကံတွေနဲ့ ပြောတယ်၊ ကာမကံလုပ်တော့ ကာမသားဖြစ်တဲ့ သတ္တဝါတွေပေါ့၊ ရူပသားဖြစ်ဖို့ လုပ်ကြတဲ့အရာတွေက ဘာတွေလဲဆိုတော့ ရူပကံတွေပေါ့။ ရူပကံတွေလုပ်တော့ ရူပသားတွေဖြစ်တာပေါ့။ အရူပကံတွေလုပ်တော့ အရူပသားတွေဖြစ်တာပေါ့၊ အဲဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက ကာမလူတွေကိုလဲ ဟောတယ်၊ ရူပလူတွေကို လည်းဟောတယ်၊ အရူပလူတွေလည်းဟောတယ်၊ ကာမလူတွေက ဘယ်သူတွေတုန်းဆိုတော့ ကာမကောင်းတဲ့ သုဂတိလူ(၇)စားရှိတယ်၊ အပယ်လူ(၄)စားရှိတယ်၊ စုစုပေါင်း(၁၁)စားရှိတယ်၊ (၁၁)ယောက်သော လူတွေက ကာမလူတွေဖြစ်တယ်၊ လူကို ပါဠိလိုပြန်ရင် လောက၊ လောကပါဠိစကားကို မြန်မာပြန်လိုက်ရင် လူလို့ပြန်မယ်၊ ရှေးအခါက ဒကာ/ဒကာမတို့ တွေ့ဘူးကြမှာပါ၊ သုံးလောကထွဋ်ထား ဒါမှမဟုတ် သုံးလူထွဋ်ထား မြတ်စွာဘုရားသည် လောကနဲ့ လူကို အလဲအလှယ်လုပ်ထားတာ တွေ့တယ်မဟုတ်လား၊ အဲဒါ အတူတူမို့ဗျ၊ လောကဆိုတာ လူကိုပြောတာ ဘာလူလဲဆိုတော့ ကာမလူ ဘယ်နှစ်ဦးရှိလဲ၊ (၁၁)ဦးပါဘုရား၊ အဲဒီမှာ မကောင်းတဲ့ကာမလူတွေလဲပါတယ်၊ ကောင်းတဲ့ကာမလူတွေလဲပါတယ်။ မကောင်းတဲ့အပယ်လူ၊ ကောင်းတဲ့လူတွေကို သုဂတိလူ၊ ကောင်းတဲ့ကာမလူတွေကတော့ ကာမသုဂတိလူ ဒေဝတာတွေပေါ့ဗျာ၊ ရူပလူဆိုတာကရော ရူပကံတွေလုပ်လို့ ရူပလူလို့ခေါ်တာ ကံလုပ်မှတော့ ကံလုပ်သူတွေဖြစ်တော့မှပေါ့၊ ကံလုပ်သူ ဖြစ်တဲ့အတွက် ကံလုပ်သူက ဘာကံတွေလုပ်တာလဲဆိုတော့ ရူပကံတွေလုပ်တာ၊ ရူပကံတွေလုပ်မှတော့ ရူပဝိပါတ်တွေဖြစ်ပြီး ရူပလူတွေ ဖြစ်မှာပေါ့၊ ရူပလူဖြစ်တဲ့လူဟာ ကာမလူနဲ့ တခြားစီဘဲ၊ ကာမသုဂတိလူကလည်း ကာမဒုဂတိလူနဲ့ တခြားစီဘဲ၊ ကာမဒုဂတိလူထဲမှာတောင်မှ ငရဲလူနဲ့၊ ပြိတ္တာလူနဲ့၊ တိရစ္ဆာန်လူနဲ့၊ အသူရကယ်လူတို့ဟာ တစ်ယောက်နဲ့ တစ်ယောက် မတူကြဘူး။ အခုလည်း ရူပကံတွေလုပ်တဲ့သူက ဘာတွေဖြစ်သလဲဆိုရင် ရူပလူပဲဖြစ်တယ်၊ အရူပလူဆိုတဲ့ အရူပလောကရောက်အောင် ဘာလုပ်ရတာလဲဆိုရင် အရူပကံတွေလုပ်ရတယ်၊ အရူပကံတွေ လုပ်နေပြီဆိုရင် အရူပဝိပါတ်တွေ ဖြစ်ပြီးသကာလ အရူပလူဖြစ်တယ်၊ မဖြစ်ဘူးလား၊ ဖြစ်ပါတယ်ဘုရား၊ ကားကိုမောင်းနေပြီ ဆိုရင်တော့ ကားမောင်းသမား မဖြစ်ဘူးလား၊ ဘာဖြစ်လို့ ကားမောင်းသမားလို့ပြောရသလဲဆိုရင် ကားမောင်းလို့ပေါ့၊ ဘာဖြစ်လို့ ရူပလူ၊ အရူပလူလို့ ပြောရသလဲဆိုရင် ရူပလုပ်ငန်း၊ အရူပလုပ်ငန်းကံတွေကို လုပ်လို့ ရူပလူ/အရူပလူ ဖြစ်တာပေါ့၊ အဲဒါကို ကျုပ်တို့ ပစ္စုပ္ပန် ကမ္မဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေကို ကျုပ်တို့က သည်ကံတွေကို ကံလေးတင်ပြောတာမဟုတ်ဘဲနဲ့ သည်ကံဘယ်လိုဖြစ်လာတယ်ဗျာ လို့လည်းပြောတယ်၊ သည်ကံကနောင် ဘာဖြစ်မှာဗျာလို့လဲပြောတယ်၊ သည်ကံဖြစ်ပြီးရင် ဝိပါတ်ဖြစ်မှာဗျ၊ သည်ကံဖြစ်အောင်ကလည်း ကိလေသာက ဖြစ်ခဲ့တာဗျ ဆုတ်ဆုတ်ကိုင်ကိုင်ပြောတယ်၊ အဲဒီကံ ကံဆိုတာဟာ ကိလေသာရဲ့ တစ်ဖြစ်လည်းပဲ၊ သစ်ပင်ဆိုတာ မျိုးစေ့ရဲ့တစ်ဖြစ်လည်း၊ ဝိပါတ်ဆိုတာလဲ ကံရဲ့တစ်ဖြစ်လည်း။

ဝိပါတ်ကလည်း သီးသီးခြားခြားပစ္စည်း မဟုတ်ဘဲနဲ့ ကံရဲ့တစ်ဖြစ်လည်းပဲ။ နောက်ကိလေသာ၊ ကိလေသာဆိုတာလည်း ဝိပါတ်ရဲ့ တစ်ဖြစ်လည်းပဲ။ ဝိပါတ်ကနေပြီးတော့ ပြန်ပြောင်းသွားတာ၊ (ဥပမာ) သစ်စေ့ကနေ သစ်ပင်ပေါက်နေပါရဲ့ အဲဒီသစ်ပင်က သစ်သီးသီးတဲ့အခါ သစ်စေ့ပြန်ပြီးမဖြစ်ဘူးလား၊ သစ်စေ့က ကိလေသာဆိုရင် အဲဒီသစ်ပင်က ကံပေါ့၊ သစ်သီးကတော့ ဝိပါတ်ပေါ့။ ဒီသုံးခုက ဘယ်သူက လာလုပ်လို့ရတာလဲ၊ သူ့ဟာသူဖြစ်နေတာ၊ သူ့ဟာသူဖြစ်နေတာဖြစ်တဲ့အတွက် ကျုပ်တို့ ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေကို ပြောတယ်။ ဒကာ/ဒကာမတို့ရေ ကံမသိမလုပ်ကြနဲ့၊ ဒကာ/ဒကာမတို့ ကံမသိကြဘူးနော်၊ ဒကာ/ဒကာမတို့ ကံမသိပေမယ့် ကျုပ်သိတယ်၊ ဘာဖြစ်လို့ ကံမသိဘူးလို့ ပြောတာလဲဆိုရင် ဒကာ/ဒကာမတို့က ကိုယ်အကြိုက်လေးများတွေပြီ ဆိုရင် ကံကောင်းတယ်လို့ မပြောကြဘူးလား၊ အဲဒီကံ ခင်ဗျားတို့ သိလား မေးရင် မသိကြဘူး၊ ဒကာ/ဒကာမတို့က ကိုယ့်အကြိုက်နဲ့ မတူညီတဲ့ အဖြစ်တစ်ခု ဖြစ်ပြီဆိုရင် ကံတော့ဆိုးပြီလို့ မပြောကြဘူးလား၊ ပြောပါတယ်ဘုရား၊ အဲဒီကံဆိုးတယ်ဆိုတာ ဘယ်တုန်းကလုပ်တာလဲ မသိဘူး၊ ကျုပ်တို့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေက ကံသိကြရဲ့လား၊ ကံသိတယ်ဆိုရင် ကံအကြောင်းလည်း သိမှာပေါ့၊ ဒီကံ ဘာကြောင့်ဖြစ်တာ၊ ဘယ်ကနေပေါက်လာတာ၊ သစ်ပင်သိတဲ့အခါကြတော့ ဒီသစ်ပင်က ဘယ်သစ်စေ့ကနေ ပေါက်လာတာဆိုတာ ယုံမှားဖြစ်သေးလား၊ ကံသိတယ်ဆိုတာ ဒီကံက ကိလေသာက ပေါက်လာတယ်ဆိုတာ မယုံမှားတော့ဘူး၊ ကိလေသာနဲ့ ကံဆိုတာ တစ်ထပ်တည်းပဲ၊ ကိလေသာက အယုတ်အပတ်ဖြစ်နေပြီဆိုရင် ကံကလည်း အယုတ်အပတ်ဖြစ်ပြီ၊ ကံနဲ့ ဝိပါတ်ကလည်း (၂)ခုလို့ ပြားနေပေမယ့် တစ်သားတည်းပဲ၊ ဒီကံကနေ ပျောက်သွားပြီးတဲ့နောက်ကျတော့ သူဝိပါတ်ဖြစ်တာပဲဗျ၊ (ဥပမာ) သစ်စေ့ကို သစ်ပင်အဖြစ်နဲ့ စိုက်တဲ့အခါမှာ သစ်စေ့ပျက်သွားတာမဟုတ်ဘဲ သစ်စေ့ကနေ အညှောင့်ကလေးပေါက်ပြီး ဖြစ်ထွန်းလာတော့ ထိုးထွက်သွားတာလို့ ပြောရမှာပေါ့။ ကံ ကနေ ဆိုပြီးတော့ တစ်ဖြည်းဖြည်း ဝိပါတ်အဖြစ်နဲ့ ပြောင်းသွားတာဆိုတော့ ကျုပ်တို့ ငယ်ငယ်တုန်းက ငါတို့လုပ်တဲ့ကံတွေက ဘယ်ကနေလာလဲဆိုတော့ ခြေသလုံးထဲကနေလား၊ ခေါင်းထဲကနေလား၊ လက်ထဲကနေလား၊ ကျုပ်တို့ ကံကိုလုပ်ပြီး နောက် ဘာမှ ကျန်ခဲ့တာဆိုတာ ရှိတယ်လို့မသိဘူး၊ ဒကာ/ဒကာမတို့ကော အရင်ကတော့ သိကြရဲ့လား၊ မသိပါဘုရား၊ ဒါလည်း ဘာလို့ကံမသိတာလဲလို့ ဆိုရင် ခေတ်ကမပေးလို့၊ ကျုပ်တို့ ခေတ်ရောက်လာတဲ့အခါကျမှ ဝိပါတ်ဆိုတာ တို့အခုကံလုပ်၊ အခုဝိပါတ်ဖြစ်တာ၊ လူတစ်ယောက်နဲ့ လူတစ်ယောက် အစကသူစိမ်း တွေ့ကြပြီး စကားကောင်းကောင်းနဲ့ပ ခင်အောင်ပြောတော့ တော်ရုံတန်ရုံလူ မခင်ဘူးလား၊ ခင်တာကနေ ကွဲသွားတာ ဆယ်ရက်၊ တစ်လတောင်ရှိပြီဆိုပြီးတော့ အဲဒီခင်တာပျက်သွားလား၊ အဲဒီခင်တာကို စားရင်းရော၊ အိပ်ရင်းရော သိလား၊ မသိပါဘုရား။ မသိပေမယ့် အဲဒီခင်တာ ပျက်သလား မပျက်ဘူးဗျ၊ ဝိပါတ်ကို နောင်ဘဝကျမှ ဖြစ်တယ်ဆိုတာဟာ မသိဘဲနဲ့ ပြောတာ၊ အခုခင်တယ်ဆိုတဲ့ ကံလေးလုပ်လိုက်ရင် အခုဝိပါတ်ဖြစ်တယ်၊ အဲဒီခင်နေတဲ့ လူကပဲ ကိုယ့်ကို သစ္စာဖောက်ပြီး တစ်ခုခုလုပ်သွားရင် ခင်တာက မုန်းမသွားဘူးလား၊ မုန်းနေတဲ့သူနဲ့ ကွဲတာ ဆယ်ရက်၊ တစ်လရှိပြီဆိုပြီး သူ့ကို အမှတ်ရရ၊ မရရ အဲဒီမုန်းတာက ပျက်ပြယ်လား၊ မပျက်ပြယ်ပါဘူးဘုရား၊ အေး အဲဒီ မုန်းတာက မပျက်ဘူးဗျ၊ အဲဒီတော့ ပြောမယ်ဆိုရင် ဒါဝိပါတ်ဘဲ၊ ဝိပါတ်ဆိုတာ ကံနဲ့ ထပ်တူပဲ၊ ကံက မုန်းတဲ့ကံဖြစ်ရင် ဝိပါတ်ကလည်း မုန်းတဲ့ဝိပါတ်ပဲ၊ ကံက ချစ်တဲ့ ကံဖြစ်ရင် ဝိပါတ်ကလည်း ချစ်တဲ့ဝိပါတ်ပဲ၊ အဲဒီလို ဝိပါတ်ကို အာရုံပြုတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီဝိပါတ်လေးကို ပြန်လိုချင်လိုက်တာ၊ ဆာလောင်တာ၊ မဖြစ်ဘူးလား၊ ကိလေသာမဖြစ်ဘူးလား၊ (ဖြစ်ပါတယ်ဘုရား) အဲဒီ ကိလေသာကလည်း ကံကနေပြီး တစ်ဖြစ်လည်းပြီးတော့ တစ်နေရာရာ မိုးပေါ်က ကျလာတာ မဟုတ်ဘူး၊ သူများကဖန်းစားလိုက်တာ မဟုတ်ဘူး၊ ကိလေသာ ဘယ်သူ့ကြောင့်ဖြစ်တာလဲ၊ ဝိပါတ်ကြောင့်၊ ကံကတော့ ဘယ်သူ့ကြောင့်ဖြစ်တာလဲ၊ ကိလေသာကြောင့်၊ ဝိပါတ်ကတော့ ဘယ်သူ့ကြောင့်ဖြစ်တာလဲ ကံကြောင့်၊ ကံက ကိလေသာကြောင့်၊ ဝိပါတ်က ကံကြောင့်၊ ကိလေသာ ကျပြန်တော့လည်း ဝိပါတ်ကြောင့်၊ သူ့ဟာသူလည်ပတ်နေတာ မဟုတ်လား၊ သူ့ဘာသာလည်ပတ်နေတဲ့အထဲမှာ လူပါရဲ့လား၊ လူကလုပ်တာမပါဘူး၊ လူက လုပ်တာမပါတဲ့အတွက် အဲဒီ ကံရယ်၊ ဝိပါတ်ရယ်၊ ကိလေသာရယ်၊ ဖြစ်နေတဲ့အခါမှာ အဲဒီဖြစ်တဲ့အထဲမှာ ခန္ဓာတွေ ပါတာပေါ့။ ဟုတ်တယ်၊ ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်ဆိုတဲ့ ခန္ဓာ(၅)ပါး အစုံပါသလား၊ မပါဘူးလား၊ အဲဒါတွေကို ဘာလို့ပြောရသလဲဆိုတော့ လူလား၊ အဲဒါဟာ လူခန္ဓာလား၊ လူ့ကိုယ်ပေါ်မှာ တက်ပြီးတော့ လူက လုပ်တာလည်း မဟုတ်ဘဲနဲ့ ဆက်ဖြစ်နေတဲ့

ခန္ဓာလားဆိုတော့ ဟုတ်တယ်။ လူပေါ်မှာတက်ဖြစ်နေတဲ့ ခန္ဓာဖြစ်တဲ့အတွက် ဥပါဒါနက္ခန္ဓာလို့ ဗုဒ္ဓဘုရားက နာမည်တပ်ပေးခဲ့တာဖြစ်တယ်။ ကျုပ်တို့က ဒကာ/ဒကာမတို့ကို ပြောပြနေတာ၊ ပြောပြတော့ ဒီ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကြောင့် ဘာတွေဖြစ်လဲဆိုပြီး သတ္တဝါတွေ အမျိုးမျိုးဖြစ်တယ်။ အခု လူဆိုးဖြစ်လိုက်၊ လူကောင်းဖြစ်လိုက်၊ အခု လူညစ်ပတ်ဖြစ်လိုက်၊ အခု လူစုတ်ပြတ်ကြီးဖြစ်လိုက်၊ အခု လူလိမ်ဖြစ်လိုက်၊ အခု လူကောင်းဖြစ်လိုက်၊ ဘုရားဒကာဖြစ်လိုက်၊ ဥပုသ်သည်ဖြစ်လိုက်၊ အလှူဒါယကာဖြစ်လိုက် ဒကာ/ဒကာမတို့ အဲဒီလို လူတွေ အမျိုးမျိုး ဖြစ်နေတာဟာ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာကြောင့် ပြောခဲ့တဲ့အတွက် တကယ်တော့ ဒီဥပါဒါနက္ခန္ဓာက လောက(၃)ခုရှိတာပဲ။ ကာမကံတွေနဲ့ လုပ်တော့ ကာမဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေဖြစ်မနေဘူးလား၊ ရူပကံ၊ အရူပကံနဲ့လုပ်တော့ ရူပ၊အရူပ ဥပါဒါနက္ခန္ဓာတွေ မဖြစ်ဘူးလား၊ မြတ်စွာဘုရားက လောကဝိဒူဆိုတဲ့ စတုတ္ထဂုဏ်တော်ပေါ့၊ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ဂုဏ်တော်ကိုးပါးထဲမှ လောကဝိဒူ လောကကိုပေါက်မြောက်အောင်သိသူ မြတ်စွာဘုရားကို ချီးမွမ်းရမယ်၊ ဂုဏ်ပြုရမယ်၊ ဘယ်လိုလောကကို သိတာလည်းဆိုတော့ ကာမလောကကို သူသိတယ်၊ ရူပလောက၊ အရူပလောကကို သူသိတယ်ဆိုတော့ လောကသုံးပါးကို သိတာပေါ့။ လောကဆိုတဲ့စကားက မကောင်းဘူး၊ လူနဲ့ဒုက္ခက ရှေးအခါက မကွဲအောင်တွဲနေတာ ဆိုတော့ လူကိုပဲ ဒုက္ခလို့ ပြောလို့ရတာဆိုတော့ လောကကို ဒုက္ခလို့ပြောရတာပေါ့၊ ဒီလိုဆိုတော့ ဒုက္ခလို့ဆိုတဲ့ အရာဖြစ်တဲ့ လောကကို ဘုရားကနေပြီးတော့ သူသိပြီး ကျုပ်တို့တတွေကို သုံးလောကကို သိကြဖို့ မြင်ကြဖို့ မညွှန်ပြဘူးလား၊ ညွှန်ပြလား၊ ကျုပ်တို့ကလည်း ဘုရားနောက်ကလိုက်ပြီး ဒကာ/ဒကာမတို့ကို ဟေ့ ဟောဒီ သုံးလောကရှိတယ်ဟေ့၊ ဒီသုံးလောကကလည်းပဲ သူဖြစ်ချင်လို့ဖြစ်တာဟေ့။ တို့လုပ်လို့ ဖြစ်တာမဟုတ်ဘူးဟေ့၊ သူဖြစ်ချင်သလိုဖြစ်တာ ဆိုတော့ ဒို့လုပ်လို့ဖြစ်တာမဟုတ်ဘူးဆိုတဲ့ အခါကြတော့ သည်ကံတွေ တို့လုပ်တာ မဟုတ်ဘူးလားလို့ ဒီကံတွေကို လုပ်ကြရသူတွေက ဒို့လုပ်တာလို့ထင်တယ်ဗျ၊ တကယ်တော့ ဒီကံဖြစ်တာက ကိလေသာမရှိဘဲနဲ့မဖြစ်ဘူးဗျ။ ဒီလိုဆိုရင် ကိလေသာက ဖြစ်စေတာလို့ ပြောရမှာပဲ။ ဒီဝိပါတ် တွေကလည်း ဒို့ကံလုပ်လို့ဖြစ်တာ။ ကံမရှိဘဲလည်း ဝိပါတ်မဖြစ်ဘူး၊ ဝိပါတ်မရှိဘဲလည်း ကိလေသာမရှိဘူးဆိုတော့ ဒီကံရယ် ဝိပါတ်ရယ် ကိလေသာရယ်က လူလုပ်ပစ္စည်း ဟုတ်ရဲ့လား၊ လူလုပ်ပစ္စည်းမဟုတ်ပေမယ့်လည်း လူမှာတော့ ရှိမနေဘူးလား။ လူလည်းမလုပ်ဘဲနဲ့ လူမှာပတ်ပြီးရှုပ်နေတယ်ဆိုတော့ ဒီသုံးလောကဟာတော့ဖြင့် ဗုဒ္ဓဘုရားက ဘာပြောသလဲဆိုရင် အေးအဲဒါအရှုပ်ပဲ၊ အဲဒါဒုက္ခပဲလို့ပြောတယ်။ ဒီသုံးလောကဟာ ဒုက္ခပဲ။

အဲဒီလို ဒုက္ခဘဲလို့ဆိုတာမျိုးကို ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာကို ဆည်းကပ်နေကြတဲ့သူတွေက အားလုံးသိပြီးသားရှိလား။ ရှိပါတယ်။ အဲဒီလိုသိတော့ ဒီသုံးလောကက ဒုက္ခဆိုရင် ဒို့တော့ ဒုက္ခ လို့တယ်မထင်ချင်သေးဘူး။ ဒါပေမယ့်လည်း ဒို့ဘုရားက ဒုက္ခလို့ ပြောနေပြီ။ ပြောနေပြီဆိုရင် ဖြင့် ဒါကိုဒုက္ခလို့ ဒို့သိမှဖြစ်မှာ။ အကုသိုလ်လောက်တော့ ဒုက္ခလို့ထင်တာပေါ့၊ ကာမကုသိုလ် ဆိုရင် ဒုက္ခလို့ မထင်ကြတော့ဘူး။ ရူပလောက၊ အရူပလောကတို့ကိုကျတော့ ဒုက္ခလို့ပိုပြီးမထင် ကြဘူး။ ကာမလောက၊ ရူပလောက၊ အရူပလောကရောက်ဖြစ်စေတဲ့ ကာမလူ၊ ရူပလူ၊ အရူပလူ ရောက်ဖြစ်စေတဲ့ ကံတွေဟာတော့ဖြင့် ဒုက္ခတွေဘဲလို့ ဒကာ/မတို့ သိပြီးနေကြပြီ။ အဲဒီလို သိနေတော့ ဒီအသိကို ဒကာ/မတို့ ပွားပြီးသားလည်း ရှိပြီးသားဖြစ်မယ်။ ပွားပြီးသားလည်းရှိကောင်းမှရှိမယ်။ ပွားတယ်ရယ်၊ သိတယ်ရယ်ဆိုတဲ့စကားကို နည်းနည်းလေးပြောမယ်။ သိတယ်ဆိုတာက သူများတွေက သည်လမ်းသည်အတိုင်းသွားရတယ်ဟေ့လို့ လမ်းညွှန်တဲ့အတွက် သိတာ ပွားတယ်ဆိုတာက အဲဒီလမ်းကို ကိုယ်ကိုယ်တိုင်သွားကြည့်လိုက် အဲဒီလမ်းရဲ့အဆုံးဟာ ဘယ်ရောက်မှာဆိုတဲ့အတိုင်း သိတာ။ အဲဒီပွားပြီးတဲ့ အဖြစ်ရောက်အောင်အတွက် ပွားရတယ်။ ကျုပ်တို့ဒကာ/မကို အခုလိုမျိုး ပူဇော်ပွဲလာတဲ့အခါမှာတော့ ကျုပ်တို့က သိတဲ့တရားကို သင်ကြားပေးနေလို့ တတ်မြောက်နေပြီ။ အချို့ဆိုရင် ပွားတာတောင်ပဲ ပွားနေဆဲဖြစ်မယ်။ ပွားပြီး တဲ့အဖြစ်မျိုးလည်း ရှိကြလိမ့်မယ်လို့ ကျုပ်တို့ထင်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ပွားပြီးတဲ့သူကလည်းပဲ ဝမ်းသာရအောင်၊ ပွားဆဲလူတွေ ကလည်း ကျေနပ်ရလောက်အောင်၊ မပွားရသေးတဲ့လူကလည်းပွားနိုင်အောင် ကျုပ်တို့ကသင်ရတယ်။ သိရတယ်ဆိုတာက ကိုယ့်နားကကြားတယ်။ လူသုံးစားရှိတယ် အဲဒီလူသုံးစားကတော့ ဒီလိုဒီလိုရှိတယ်ဆိုတာမျိုး ခင်ဗျားတို့ကြားကြလို့ ခင်ဗျားတို့ဦးကျောက်ထဲ ရောက်နေတယ်။ ခင်းဗျားတို့နားကကြားတဲ့ဟာကို ခင်ဗျားတို့ကနေ အထပ်ထပ် ဆင်ခြင်လိုက်တဲ့အခါ ကျတော့ ယာယီဦးကျောက်ထဲကနေ

အတွင်းဦးကျောက်ထဲကို ရောက်သွားတယ်။ ရောက်သွားတဲ့အတွက် ခင်ဗျားတို့ တုန့်ပြန် ကြရတယ်။ ဘယ်လိုတုန့်ပြန်သလဲဆိုတော့ ဒို့ဖြင့် ဒါနကိုဒို့လုပ်တာလည်း အရမ်းကာရောကြီးပဲ။ ဒီလိုသိသွားတယ်။ ဘယ်လို အရမ်းကာရောကြီးလဲဆိုတော့ ဒို့က မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနဲ့ အလုပ်လုပ်နေတာကိုး။ တကယ်တော့ နောင်ဘဝမှာ ဘယ်လိုဟာတွေရစေတော့ ဘယ်လိုဟာတွေနဲ့မှ တွေ့စေတော့ ဆိုပြီးတော့ဒါနလုပ်ပြီဆိုတော့ ဒါနလုပ်တာဟာ ပြောရမယ်ဆိုရင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနဲ့လုပ်နေတာ။ နောက်ဘဝဖြစ်တယ်လို့အမြင်နဲ့ဒါနလုပ်တော့ ဒါနကမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်နေတယ်။ ဒီလိုဆိုတော့ ဒီဒါနက မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဒါနပဲ။ အခုလိုမျိုး သုံးလောကကိုမြင်လိုက်တော့ ဒီလိုမျိုးဒါနတော့ ဒို့မလုပ်ချင်ပါဘူး၊ သီလဆောက်တည်လည်း အဲဒီအတိုင်းပဲ။ ဒို့အသက် ရှည်အောင်၊ ဒို့ကျန်းမာအောင်၊ ဒို့ဥစ္စာတွေ မဆုတ်ယုတ် မပျက်ပြားအောင် သီလဆောက်တည်မှပဲ ရှေးအခါကအဲဒီလို ဆောက်တည်ခဲ့ရာကနေပြီးတော့ နောက်ဘဝကျန်းမာဖို့၊ ချမ်းသာဖို့ဆိုလိုတာက တကယ်တော့ နောင်ဘဝလို့ ယူလိုက်တာနဲ့ သဿတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိက ဖြစ်နေပြီလို့ဆိုတော့ အဲဒီသဿတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်တော့ နောင်ဘဝအတွက် ဒို့ ဒါန၊ သီလဆောက်တည်ပြီဆို ရင် သူ့သီလကြီးကလည်း ပဋ္ဌာစာရသီလကြီးဘဲ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိသီလကြီးဘဲ ဆိုပြီးသကာလ ဒီသီလလည်း ဒကာ/မတို့က မဆောက် တည်ချင်ကြပါဘူး။ ဒါကြောင့်မို့လို့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဦးစီးသော်လည်းပဲ ဒါနလည်းမလုပ်ချင်ဘူး၊ သီလလည်း မဆောက်တည်ချင်ဘူး၊ အဲဒီတော့ ကျုပ်တို့ ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာ နုနုတွေက ဘယ်လိုပြောသလဲဆိုတော့ ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာဖြစ်တာနဲ့ပဲ လူတွေလဲ သဒ္ဓါတရားတွေ နည်းသွားပြီနဲ့တူတယ်ဗျာတဲ့ ကျုပ်ကို လျှောက်ကြတယ်။ မဟုတ်ဘူးဟလို့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပြုတ်သွားလို့ အဲဒီဒါန မလုပ်တာလို့ အဲဒီဒါန မလုပ်တော့ရင် ဘယ်ဒါနလုပ်ရမလဲဆိုဒါတော့ မသိကြသေးဘူး။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပြုတ်သွားရင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနဲ့ သီလဆောက်တည်ကြတာဆိုတော့ အဲဒီသီလမျိုးတော့ မဆောက်တည်ချင်တော့ဘူးလို့ဆိုတော့ သီလလည်း ရိရိသေသေ မဆောက်တည်ချင်တော့ဘူး။ ဒီလိုဆိုရင် ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒ ဖြစ်သွားတာနဲ့ သီလကလည်း မဆောက်တည်ချင်တော့ဘူး၊ စေတနာသဒ္ဓါတရားတွေ မွဲနေကြပြီထင်တယ်၊ ဘုန်းကြီး ဟုတ်မှဟုတ်ရဲ့လား၊ ဒီလိုမျိုးမေးလာတယ်။ ဟုတ်တယ်ကွ အဲဒီဒါနတွေ၊ အဲဒီသီလတွေ၊ အဲဒီဘာဝနာတွေက မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနဲ့လုပ်ကြတဲ့ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာတွေဖြစ်တဲ့အတွက် ဘယ်လောက်လုပ်လုပ် မဂ်လည်းမဝင်ဘူး၊ ဖိုလ်လည်းမဆိုက်ဘူး၊ နိဗ္ဗာန်လည်းမရောက်ဘူးကွလို့။ အဲဒီလိုဆိုတော့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပြုတ်သွားတော့ အဲဒီလို ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာမျိုးတော့ မလုပ်ချင် မဆောက်တည်ချင်တော့ဘူးကွာလို့။ ပြောမယ်ဆိုရင်တော့ သဒ္ဓါတရားမွဲသွားလို့မဟုတ်ဘူး ဒီလိုဆိုရင် အဲဒီလိုမျိုး အနေအထားတွေလည်းပဲ မျက်တွေ့ကိုယ်တိုင် မြင်ကြရတယ်နဲ့တူတယ်ဗျာ၊ အဲဒီတော့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပြုတ်သွား လို့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနဲ့လုပ်နေတဲ့ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာတော့ မလုပ်ချင်တော့ဘူးဆိုရင် သမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့လုပ်ရတဲ့ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာကို လုပ်တတ်ကြရောလားလို့မေးရင် မလုပ်တတ်ကြသေးဘူး။ ဒီလိုဖြစ်နေရင် ကျုပ်တို့က ကောနေမှာပဲ၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိနဲ့ဆောက်တည်တဲ့ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာကိုလုပ်ကြရမှာ၊ အဲဒါကိုမှ မလုပ်ကြသေးရင်တော့ အရင်ကလုပ်နေတဲ့ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာလေးကလည်း မလုပ်တော့ဘူး နောက်ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာလေးလည်း မသိလို့မလုပ်တော့ဘူးဆိုရင် ကိုယ်ကဗလာနတ္ထိ ဖြစ်မနေဘူးလားဗျာ။ ကျုပ်တို့ ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာတွေကို လူတွေက အဲဒီလိုမြင်ချင်ကြတယ်ဗျာ၊ တကယ်တော့ အသိမစုံသေးတဲ့ လူတွေကတော့လည်းပဲ အဲဒီလိုမျိုးတွေကို ထင်စရာပေါ့။ ဒါပေမယ့်လူရည်ကိုကြည့်လိုက်ရင် ကျုပ်တို့လူတွေက ဒေါသလည်း မကြီးဘူး၊ လောဘလည်းမကြီးဘူး ကျုပ်တို့ကအင်မတန် အချိုးကျကျလုပ်တတ်ကိုင်တတ်၊ ကိုယ့်အလုပ်ကိုခိုင်းစေနေတဲ့ သူတွေလည်း အလုပ်အကိုင် အခိုင်းအစနဲ့တူအောင် မျှမျှတတလုပ်ခိုင်း၊ ဒါနပီပီမလုတ်တတ်ဘူး၊ သီလလည်း မဆောက်တည်တတ်ဘူး၊ ဘာဝနာပီပီလည်း မပွားများကြဘူးလို့ ဒီလိုပြောရမယ်။ အဲဒီလိုမျိုး ငယ်ရွယ်သူတွေ မဖြစ်ကြရအောင် ကျုပ်က အကျဉ်းချုပ်ကလေးနဲ့ ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာရဲ့အလုပ်ကို ကျုပ်တို့က ပြောပြပါမယ်။ ဘာပြောရမလဲဆိုတော့ ကျုပ်ဖြင့် ဆောင်ပုဒ် လေးတစ်ခုတောင် ခင်ဗျားတို့ကိုချပေးချင်တာ ဘယ်လိုဆောင်ပုဒ်ကလေး ချပေးချင်သလဲဆိုတော့ ဒကာ/မတို့ အခုလူဆိုတဲ့ အဖြစ်ကို လောကဆိုတဲ့အဖြစ်ကို သေသေချာချာသိနေကြပြီ။ လောကဆိုတဲ့အဖြစ်ဟာ သတ္တလောက သင်္ခါရလောက ဩကာသလောကကို ပြောတာမဟုတ်ဘူး။ တကယ်တော့ ကာမလူ ကာမလောက၊ ရူပလူ ရူပလောက၊ အရူပလူ အရူပလောက ကိုပြောတာသိတော့ ကာမလူလည်းပဲဖြစ်ပုံနဲ့တကွသိတယ်၊ ရူပလူ အရူပလူလည်း ဖြစ်ပုံနဲ့တကွသိတယ်။ ဒါတွေကဒုက္ခတွေ လို့ မြတ်စွာဘုရားကပြောတယ်။ ကာမလူ၊ ရူပလူ၊

အရူပလူတွေဖြစ်အောင်လုပ်တဲ့ကံတွေလည်း မလုပ်ချင်တော့ဘူး။ မလုပ်ချင်တော့ဘူးဆိုပေမယ့် ကာမလောက၊ ရူပလောက၊ အရူပလောကကိုသိနေကြပြီ။ အဲဒီလိုဖြစ်နေကြတာမျိုးကလည်း ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေမှဘဲ သိကြလိမ့်မယ်။ လူတွေအစားစားဖြစ်ပွားနေတာဟာ ဘယ်ပုံဘယ်နည်း ဖြစ်ပွားနေတာလို့ဆိုတာ သိကြတယ်။ ဒီတော့ ဒီလူတွေကို လောကသိသူတွေလို့ ပြောရမယ်။ လောကသိသူတွေဆိုတာ ဗုဒ္ဓဘုရားက သူ့သာသနာတော်မှာ အဆင့် (၄) ဆင့် ခွဲထားတယ်။ ပထမအဆင့်က လူကိုသိတဲ့အဆင့်၊ ကာမ၊ ရူပ၊ အရူပလူကိုသိတဲ့အဆင့်၊ တကယ်တော့ ဘုရားရဲ့နှုတ်ခွန်းခြွေသံကို မရတဲ့သူဟာ ကာမလူဖြစ်တဲ့ ကာမသတ္တဝါကိုသိပါမလား၊ ကာမလူကိုမသိတော့ ကာမဘုံထဲမှာ အပါယ်လေးဘုံဆိုတာပါတယ်။ အဲဒီအပါယ်လေးဘုံဆိုတာ မြေကြီးထဲမှာ၊ ငရဲပြည်ကြီးရှိတာပေါ့။ ကာမလူထဲက နိယတကာမ လူကို မြေကြီးထဲမှာလို့ ပြောတယ်ဗျ။ ဒါသိလို့ပြောတာလား၊ မသိဘဲနဲ့ပြောတာလား။ မသိဘဲနဲ့ပြောတာဗျ။ ကာမသုဂတိ လူတွေကျပြန်တော့လည်း မိုးပေါ်မှာရှိတယ်လို့ ပြောပြီး မိုးပေါ်မှာရှိတဲ့သူကို သူတို့သိနိုင်လား၊ မသိနိုင်ဘူးလား၊ မသိနိုင်ပါဘူး ကာမသတ္တဝါကို မသိနိုင်ကြဘူး။ ဒီကနေ့လူတွေမှ မသိတာမဟုတ်ဘူး၊ ဟိုးရှေးက လူတွေလည်းမသိကြဘူး။ ဒီတော့ မသိဘဲနဲ့ နတ်ပြည်ကမိုးပေါ်မှာ ဆိုပြီးပြောတာ ဟုတ်နိုင်ပါ့မလား၊ မဟုတ်နိုင်ဘူးပေါ့၊ မသိဘဲနဲ့ ငရဲပြည်ဆိုတာ မြေကြီးထဲမှာ ဟုတ်နိုင်ပါ့မလား မဟုတ်နိုင်ဘူးပေါ့။ ဘာလို့ မဟုတ်နိုင်တာလဲ၊ မသိဘဲနဲ့ပြောလို့ပေါ့။ အခုကာမလူဆိုတာကို ကျုပ်တို့ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တွေက သိကြပြီဆိုတော့ ကာမလောကကို သိသလား မသိဘူးလား၊ သိပါတယ်ဘုရား။ ရူပလောက၊ အရူပလောကလည်းပဲ ဟိုးမိုးပေါ်ရဲ့ မိုးပေါ်မှာလို့ သူတို့က ဗြဟ္မာဘုံကို ဒီလိုညွှန်ပြတယ်ဗျ။ တကယ်တော့ ဗြဟ္မာတွေကဖြင့် ရူပကို လုပ်နေပြီဆိုရင် ကာမနဲ့ကင်းနေတာဆိုတော့ ဒီလူဗြဟ္မာပေါ့။ အရူပကိုလုပ်နေပြီဆိုရင်လည်း ကာမနဲ့ ရူပဖြစ်တဲ့ တဏှာတွေ ကင်းနေတဲ့အတွက် အဲဒါအရူပလူပေါ့။ အဲဒီလောကကို ခင်ဗျားတို့ မြင်နိုင်တယ်ဗျ။ သုံးလောကကို ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာမှ မြင်နိုင်တာဖြစ်တယ်။ သုံးလောကသတ္တဝါတွေကို ခင်ဗျားတို့က မြင်နေကြပြီဆိုတော့ အဲဒီသတ္တဝါတွေ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်တဲ့ ကံတွေဖြင့် တို့မဆည်းပူးချင်ဘူး၊ ဒါတွေက ဒုက္ခတွေပဲ။ ကာမလူ၊ ရူပလူ၊ အရူပလူလည်းမဖြစ်ချင်ဘူးဆိုတော့ ဘာလူဖြစ်ချင်လဲ၊ လွတ်မြောက်တဲ့လူဖြစ်ချင်တယ်။ ကာမလူ၊ ရူပလူ၊ အရူပလူမဟုတ်တဲ့လူ ဖြစ်ချင်တာ။ ဒီတော့ ကာမလူလည်း မဟုတ်အောင် ကာမတဏှာလည်း ပယ်ထားရလိမ့်မယ်။ ရူပလူ၊ အရူပလူမဖြစ်အောင် ရူပကံ၊ အရူပကံလည်း ပယ်ရလိမ့်မယ်။ အဲဒီကံ အဲဒီ တဏှာတွေ ပယ်တယ်ဆိုတာ တဏှာသုံးတန်ကို ပယ်ပြီဆိုတော့ အဲဒီတဏှာသုံးခုကြောင့် တဖြစ်လဲပြီးဖြစ်တဲ့ ဘဝသုံးမျိုး ဆိုတာ ဖြစ်ပါဦးတော့မလားဗျာ။ ကာမကံဘဝ၊ ရူပကံဘဝ၊ အရူပကံဘဝ ဖြစ်ပါတော့မလား၊ မဖြစ်တော့ဘူးဗျ။ တဏှာမရှိရင် ဘဝမရှိဘူး၊ ဘဝမရှိရင် သတ္တဝါမရှိ အဲဒီလိုမျိုးဖြစ်တာဗျ။ ခင်ဗျားတို့က ကာမလူလည်းမဖြစ်ချင်ဘူး ရူပလူလည်း မဖြစ်ချင်ဘူး၊ ကာမတဏှာလည်း မပွားချင်ဘူး ရူပတဏှာလည်းမပွားချင်ဘူး အရူပတဏှာလည်းမပွားချင်ဘူးဆိုတော့ ခင်ဗျား တို့ ဘာလုပ်ကြမှာလည်း၊ ဒီလိုမေးရမှာပေါ့ဗျာ။ ဘာလုပ်ရမှာတုန်းလို့ ပွားတဲ့အဆင့်က ဒါပွားရမှာဗျ။ အဲဒီပွားတာလေးကို ပွားနိုင်အောင်အတွက် ခင်ဗျားတို့လောကကိုမြင်ထားတာကို ချဲ့ကြည့်ရအောင်။

လောကဆိုတာ လူလို့ မြန်မာပြန်တယ်။ လူဆိုတာ ဘာရဲ့နာမည်လဲ၊ ပြောမယ်ဆို ကျုပ်တစ်ယောက်က လူလား၊ တစ်ယောက်တိုင်း တစ်ယောက်တိုင်းက လူမဟုတ်ဘူးဗျ။ လူဆိုတာ အပေါင်းအစုရဲ့နာမည်ပဲ၊ အစုအဖွဲ့ကိုခေါ်တာ။ တစ်ဦး တစ်ယောက်ဆိုရင် လူ့အဖွဲ့သား၊ အဖွဲ့ကိုဖြုတ်လိုက် တစ်ယောက်တိုင်းကို လူသား။ လူသားက လူ့အဖွဲ့အစည်းရဲ့ အစိတ်အပိုင်းကလေးပဲ။ လူမဟုတ်ဘူးလို့ပြောရမယ်။ လူသားဟာဘာလို့ လူ့အဖွဲ့ဝင်ဖြစ်တာလဲဆိုတော့ လူတွေစုနေကြလို့ပေါ့၊ စုတယ်ဆိုတာ တစ်နေရာတည်းမှာ အတူတူနေမှ စုတယ်လို့ဆိုတာ မဟုတ်ဘူး။ ဘယ်လိုစုတာလဲဆိုတော့ ကျုပ်တို့လူတွေ စည်းကမ်းနဲ့စုတာ။ ဘယ်မှာနေတဲ့ လူကိုပဲဖြစ်ဖြစ် လူတစ်ဦးက အတူနေမဟုတ်ဘူးဆိုပြီး ဖောက်တိဖောက်ပြား လုပ်လို့မရဘူး။ မစောင့်ရှောက်ဘဲ ဖြစ်ထားလို့လည်း မရဘူးဗျ။ ဒါဘာလဲဆိုတော့ လူ့စည်းပဲဗျ။ လူ့စည်းဆိုတာ သီလပဲ။ ဘယ်သူ့သီလလဲ ဆိုတော့ လူ့သီလပဲ၊ ဘယ်သူ့သတ်မှတ်တာလဲဆိုတော့ လူအားလုံးသဘောတူသတ်မှတ်ထားတာ။ ဘယ်လိုသဘောတူထားလဲ ဆိုရင် လူတစ်ယောက်က လူတစ်ယောက်အပေါ် မဖျက်ဆီးပါနဲ့ စောင့်ရှောက်ပါ။ ဒါကိုလူတွေ

ကြိုက်ကြတယ်ဗျ။ လူဆိုတာ အဲဒီစည်းနဲ့နေရမှာ။ လူဆိုတာ လူ့စည်းလူ့သီလနဲ့နေရမှာ။ အဲဒီသီလမှာ အချက်နှစ်ချက်ရှိတယ်။ (၁) လူအချင်းချင်းအပေါ်မှာ စောင့်ဆည်းရမယ်၊ (၂) လူအချင်းချင်းအပေါ်မှာ စောင့်ရှောက်ရမယ်။

လူသားဟာ လူ့အဖွဲ့အစည်းထဲမှာ နေတာဆိုတော့ လူ့အဖွဲ့အစည်းက အဲဒီလူသားကို ပြန်လည် စောင့်ရှောက်တယ်ဗျ။ ဥပမာ-ကိုယ်ကဝန်ထမ်းလုပ်တယ်။ လယ်လည်းမစိုက်ဘူး၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်လည်းမစိုက်ဘူး၊ သားငါးလည်းမမွေးမြူဘူး၊ ဒီလိုဆိုပေမယ့် ဒါတွေကို သူမသုံးဆောင်ရဘူးလားဗျာ။ သုံးဆောင်ရတယ်ဗျ။ သူဒါတွေကို ကိုယ်တိုင်လုပ်သလားဆိုတော့ မလုပ်ဘူးဗျ။ အိမ်ဆောက်တဲ့လူကလည်း အိမ်ဆောက်တဲ့အတတ်ပညာနဲ့ လောကကို အလုပ်အကျွေးပြုနေတယ်။ လယ်စိုက်တဲ့ သူကလည်း လယ်စိုက်တဲ့အတတ်ပညာနဲ့ လောကကိုအလုပ်အကျွေးပြုတာ။ အဲဒီ အလုပ်အကျွေးပြုတာကို အခြားလူတွေလည်း မရဘူးလား၊ ရတာပေါ့။ ဒါတစ်ဖွဲ့တည်းသားမို့ သူတို့က သူတို့တတ်တဲ့ပညာနဲ့ စောင့်ရှောက်တာဗျ။ ကျုပ်တို့ကလည်း ကျုပ်တို့ တတ်တာနဲ့ ကျုပ်တို့လုပ်တော့ လူသားဟာ လူ့အဖွဲ့အစည်းရဲ့ ကူညီပံ့ပိုးမှုကိုရတယ်။ ပိုက်ဆံနဲ့ပေးမှ ရတာဆိုပေမယ့်၊ ပိုက်ဆံကအဓိကမဟုတ်ဘူးဗျ။ ဥပမာ-သူတို့ကသာ ဆန်မစိုက်ဘူးဆိုရင် ပိုက်ဆံရှိပေမယ့် ဆန်မရှိတော့ ဆန်စားရပါမလား။ သူတို့ကသာ မော်တော်ကား၊ လေယာဉ်ပျံ၊ အဝတ်အထည် စတာတွေမလုပ်ဘူးဆိုရင် ကျုပ်တို့ပိုက်ဆံရှိပေမယ့် အဲဒါတွေ သုံးရပါမလား။

ပိုက်ဆံက ဘယ်လောက်အနေအထားမှာပဲ ရှိသလဲဆိုရင် ဥပမာ-တောထဲသစ်သီးသွားရှာတဲ့လူက ဟိုးသစ်ပင်ထိပ် ခေါင်ဖျားမှာရှိတဲ့ အသီးအပွင့်တွေကို ဒီလူက မခူးနိုင်ဘူး။ ဒီတော့ ဘာလုပ်ရမလဲဆိုရင် ချိတ်တံချူ ရှာရမယ်။ ချိတ်တံချူနဲ့ အသီးအပွင့်တွေကို ချွေချရမယ်။ အဲတော့မှ သူသုံးဆောင်ရတယ်။ ဒါဟာအပင်ရဲ့ အလုပ်အကျွေးပြုမှုလား ချိတ်တံချူရဲ့ အလုပ်အကျွေးပြုမှုလား။ ဘယ်သူက ပဓာနကျသလဲဆိုရင် အပင်ကပဓာနကျတယ်။ အပင်ကသာ သီးမပေးရင် ချိတ်တံချူရှိရုံ နဲ့ စားရပါမလား။ အေး ချိတ်တံချူက ပဓာနနေရာမှာ မရှိဘူးဗျ။ ပိုက်ဆံဟာချိတ်တံချူနဲ့တူတယ်။ အဲဒီတော့ ပိုက်ဆံ ဟာလည်းပဓာနမကျဘူးဗျ။ ပိုက်ဆံရအောင် လုပ်ရတာကို သိပ်ပြီးပဓာနထားရင် ငါ့ပိုက်ဆံနဲ့ငါစားတာဆိုပြီး ဝင့်ဝါ တတ်ကြတယ်။ အဲဒီလိုတော့ မလုပ်ကြနဲ့နော်။ ဒီတော့ လောကကြီးက ကျုပ်တို့ကို အလုပ်အကျွေးပြုနေတယ်ဆိုတာ မှန်တာပေါ့။ ဒီလိုပဲ လူတွေကလည်း လောကကို တစ်ယောက်တစ်လက်နဲ့ အလုပ်အကျွေးပြုနေတာပဲ။ ဒါလေးကို ကျုပ်တို့က ဆောင်ပုဒ်ကလေးတစ်ခု လုပ်ရအောင်-

‘ဒို့ကို လောကက အလုပ်အကျွေးပြုနေတယ်’လို့ပေါ့။

ဒို့ဟာ လောကရဲ့ အလုပ်အကျွေးပြုမှုတွေကို ရနေပါလားလို့ အဲဒီဘာဝနာလေး ပွားသင့်တာပေါ့။ အဲဒါဆိုရင် ခင်ဗျား တို့က ဘာလုပ်ရမှာလဲဆိုတော့ လောကက ဒို့ကို အလုပ်အကျွေးပြုတာ ဟုတ်မဟုတ် ယောနိသော မနဿိကာရ လုပ်ရမှာဗျ။ ဒီတော့ လူတွေဟာ ကျုပ်တို့ကို အလုပ်အကျွေးမပြုတဲ့သူ မရှိဘူးဆိုတာ မြင်လာမယ်။ အဲဒီလိုဆိုတော့ ကျုပ်တို့အတွက် ပူစရာ လိုသေးလားဗျာ။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ လောကက ကျုပ်တို့အတွက် အားလုံးအလုပ်အကျွေးပြုနေပြီပဲ။ တကယ်လို့သာ လောကက ခင်ဗျားတို့ကို အလုပ်အကျွေးမပြုရင် ခင်ဗျားတို့သေပြီ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုရင် ခင်ဗျားတို့ မကျန်းမာရင် ဆေးတိုက် မယ့်ဆရာ ရှိပါ့မလား၊ မရှိဘူး။ မရှိရင် ခင်ဗျားတို့ဆေးမသောက်ရဘူး။ ဆေးမသောက်ရရင်တော့ သေပြီပေါ့။

ဒီလိုဆိုတော့ လူကိုမြင်ရမယ်ဗျ။ လူကိုမြင်ဖို့ဆိုတာလည်း ပစ္စုပ္ပန်ကမ္မဝါဒဗုဒ္ဓဘာသာတွေမှ မြင်နိုင်တာဗျ။ အခြား သူတွေ မမြင်နိုင်ဘူး။ အခုလူဖြစ်လာတာတောင်မှ အမေနဲ့အဖေက မွေးပေးလို့ဖြစ်လာတာလို့ ဆိုတာမျိုးထက် ငါတို့ကသေပြီး အမေ့မှိုက်ထဲမလာခဲ့ရင် အမေမွေးလို့ရပါ့မလားလို့ သူတို့ကပြောကြတယ်ဗျ။ အမေမွေးခင်ကတည်းက သူတို့ကရှိနေတယ်လို့ ထင်ကြတယ်ဗျ။ ဒီအထင်ကရော မှန်မလား၊ မှားမလားဆိုရင် မှားပြီပေါ့။ တကယ်တော့ ကျုပ်တို့အမေကလည်းလူ လောက ကျုပ်တို့အဖေကလည်းလူ လောက၊ အဖေနဲ့အမေက သူတို့ကို သူတို့ရဲ့အဖေနဲ့အမေက မွေးပေးလိုက်သလို ဒို့လည်း မွေးပေးဦးမှ သင့်တော်မယ်ဆိုပြီး ပေါင်းကြသင်းကြပြီးတော့ ကလေးမွေးပေးတာပဲ။ အဲဒါ မြတ်စွာဘုရား ကိုယ်တော်တိုင်ကနေ ပြောတယ်ဗျ။

‘မြတ်စွာဘုရား၊ ဒီလူတွေဟာ ဘယ်လိုဖြစ်လာတာတုန်းဘုရား’ လို့ ဘီလူး တစ်ယောက်ကမေးတဲ့အခါ၊ ဘီလူးဆိုတာ လူကြမ်းကြီး(ခါးပြဲကြီး) ပေါ့ဗျာ။ လူကြမ်းကြီးပေမယ့် သူကသိချင်တယ်ဗျ။ မြတ်စွာဘုရားက ဘယ်လို ပြန်ဖြေလဲဆိုတော့ ‘ပထမ ကာလလံ ဟောတိ’ လို့ဖြေတယ်။ ကာလလံ ကာလလရေကြည်ဟာ ပထမဟောတိ အရင်ဆုံး ဖြစ်တယ်တဲ့။ နောက်ဘဝက လာတာမဟုတ်ဘူးဗျနော်။ နောက်ပြီးလူတွေ ဘာကြောင့် ပဋိသန္ဓေ နေသလဲလို့မေးတော့ မြတ်စွာဘုရားက ‘ဥတုနီ ဂန္ဓဘော သံဝါသော၊ ဥတုနီ မမျိုးဥနှင့်၊ ဂန္ဓဘော အဖမျိုးစေ့တို့၊ သံဝါသော ပေါင်းစပ်သောကြောင့် သန္ဓေတည်တယ်’ လို့ဟောတယ်ဗျ။ အဲဒီ ပဋိသန္ဓေတည်ရာမှာရော နောက်ဘဝ မပါဘူးနော်။ ဒါပေမယ့် ဒီလိုမထင်ကြဘူးဗျ။ ဒို့က ရှေးကလာတာလို့ ထင်ကြတယ်။ ရှေးကလာတာလို့ ထင်ရုံတင်မဟုတ်ဘဲ အဖေ၊ အမေကမွေးပြီး ချမ်းချမ်းသာသာလေးထားရင် အဖေ၊ အမေ တို့ကြောင့် မထင်ဘဲ ကံကြောင့်လို့ထင်ကြတယ်။ ကံကြည့်စမ်း ဘယ်ကံတုန်းဗျာ။ နောက် ကျောင်းလေးတွေတက်လို့ ကျောင်းစာမှာ ကိုယ်က ထက်ထက်မြက်မြက်နဲ့ အောင်ပြီဆိုတော့ ကျောင်းကောင်းကောင်းမှာ နေရလို့ ဒီလိုအဖြစ်ရောက်တာလို့ မပြောဘူးဗျ။ ရှေးက ကံကြောင့်ရတာလို့ ပြောကြတယ်။ အကုန်ရှေးကံချည်းပဲ ပုံချကြတာဗျ။

တကယ်တော့ ဗုဒ္ဓဘုရားကအဲဒါမျိုး မပြောဘူး။ အဲဒါမျိုး ပြောလာတဲ့သူကို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပုဂ္ဂိုလ်လို့ ပြောရမယ်။ အဲဒီပုဂ္ဂိုလ် တွေက မသိတာတွေပဲ လျှောက်လုပ်နေကြတာ။ မသိတာကိုဘဲ လုပ်တာဆိုတော့ မှားလည်းမှားကြတာပေါ့။ တကယ်တော့ သူဖြစ်တာတွေက အကြောင်းအလျောက်တွေချည်းပဲဖြစ်တာ။ အဖေနဲ့ အမေသာ မပေါင်းဘဲနေကြည့်၊ ကျုပ်တို့ဆိုတာ မွေးမလာနိုင်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ဒီလိုမထင်ကြဘဲ အမေမမွေးခင်ကတည်းက ဟိုးဘက်မှာ ဒို့ကရှိနေတာပါလို့ ထင်ကြတယ်။ ဒီလူတွေ လောကကိုမြင်ကြရဲ့လားဗျာ၊ မမြင်ကြဘူးနော်။ ဒီတော့ သူ့မှာဖြစ်ထွန်းရရှိနေတဲ့ အရာတွေကိုလည်း လောကက အလုပ်အကျွေးပြုလို့ပါလို့ ထင်နိုင်ပါဦးမလား။ အမှန်အကန်အတိုင်း ဆောင်ထားတော့ အမှန်အကန်အတိုင်း ဆောင်ထားတဲ့ သူတွေကို အဓမ္မဝါဒတွေလို့ ထင်ကြတယ်။ မျက်နှာကျက်မှာကပ်နေတဲ့ အိမ်မြှောင်က လူတွေကို စောက်ထိုးကြီးတွေလို့ မထင် လောက်ပေဘူးလားဗျာ။ မှားတဲ့သူက မှားနေတယ်လို့ အထင်ခံရတဲ့သူဟာ မှန်နေလို့ပေါ့။

တချို့လူတွေက ချမ်းသာကြတယ်။ တချို့လူတွေက ဆင်းရဲကြတယ်။ တချို့လူတွေက ကျန်းမာကြတယ်။ တချို့လူတွေက အနာရောဂါများကြတယ်။ လူတွေအမျိုးမျိုးကွဲနေကြတယ်။ ဒီလူတွေဘာကြောင့်ကွဲတာလဲ၊ ဘာကြောင့် ခြားနားတာလဲ မဖော်တတ်ကြဘူး။ လောကကို အလျော်အတိုင်းလုပ်တဲ့သူ ချမ်းသာမှာပေါ့။ လောကကို မသိတော့လည်း ကပ်ဖဲ့တိုက်မိမှာပေါ့။ လောကကိုမသိလို့ စောင့်ဆည်းရမှာလည်း မစောင့်ဆည်းဘူး။ စောင့်ရှောက်ရမှာလည်း မစောင့်ရှောက် ဘူးဆိုရင် ကပ်ဖဲ့တိုက်တာဖြစ်ပြီပေါ့။ ကပ်ဖဲ့တိုက်တဲ့သူဟာ ဆင်းရဲမှာပဲ။ အဲဒီလိုမသိတော့ သံသယဖြစ်ပြီ။ ဘာဖြစ်လို့များ ငါ့မှာမှဆင်းရဲရပါလိမ့်၊ ရောဂါတွေများရပါလိမ့်လို့သံသယဖြစ်တယ်။ ကျုပ်တို့ဗုဒ္ဓဘုရားက သံသယမရှိဘူး။ ဘုရားစ၊ဖြစ်တုန်း ကပြောတဲ့စကား‘တစ်ချိန်မှာ သူ့မှာ တကယ့်တရားဓမ္မအစစ်တွေ ထင်လာတယ်’ ဒီလိုပြောတယ်။ အစစ်ဓမ္မတွေဆိုတာ အရိယ သစ္စာဓမ္မတွေကိုပြောတာ။ ဘယ်သူ့မှာထင်တာလဲဆိုတော့ ‘အားထုတ်တဲ့၊ အတွေးအခေါ်ရှိတဲ့၊ မကောင်းမှုတွေမရှိတဲ့ ငါ့မှာ တရားလင်းလာတယ်’လို့ပြောတယ်ဗျ။ ဘာတရားတွေသိတာလဲဆိုတော့ တစ်လောကလုံးဟာ အကြောင်းနဲ့တကွ ဖြစ်နေတာလို့ သိလာခဲ့တယ်။ ‘အဲဒီတရားတွေထင်လာပြီးဖြစ်တဲ့အခါမှာ အလုံးစုံသော ယုံမှားသံသယတွေ ပြုတ်ကုန်၊ ငြိမ်းကုန်ပြီ’ လို့ ပြောတယ်။ ဒါကို ဘုရားအနေကဇာတင်တဲ့အိမ်တွေမှာ ဘုန်းကြီးတွေ ရွတ်ဖတ်ကြတယ်။ ဒီတစ်ဂါထာတည်းမကဘူး၊ နောက် နှစ်ဂါထာရှိသေးတယ်။ ဘုရားက သံသယတွေ အကုန်ကင်းငြိမ်းသွားပြီဆိုတော့ ပျော်တာပေါ့။ ပျော်ရင်သီချင်းလေးက နှုတ်ဖျားမှာ ရောက်လာတတ်တယ်၊ ဟုတ်တယ်နော်။ ကျုပ်တို့ မင်းကွန်း၊ ရွှေမြင်တင်တောင်နေတုန်းက ဆွမ်းခံကပြန်လာ မြက်ရိတ်နေတဲ့ ကောင်မလေးတစ်ချို့ ကျုပ်တို့က အဲဒီနားကဖြတ်သွားတယ်ဆိုတော့ သူတို့က သူတို့ဘာသာ သီချင်းမဆိုဘူး ကျုပ်တို့အဲဒီနားရောက်မှ သူတို့ပါးစပ်ဖျားက သီချင်းလေးညည်းတယ်ဗျ။ တောထဲငါတစ်ယောက်တည်းမှတ်တယ်၊ ဒီဘုန်းကြီး လေးရှိပျော်ပါ ဆိုတဲ့သဘောပေါ့ဗျာ။ ဆိုလိုတာက ပျော်ရင်သီချင်းဆိုတယ်ဗျ။ အခုနကလည်း သီချင်းဗျ။ ဂီတ၊ ဂါထာ ခေါ်တာပေါ့။ ဂါထာဆိုတာ သီချင်းပဲ။ ဒါမြတ်စွာဘုရား ပထမဆုံးဆိုတဲ့သီချင်းပဲ။ မြတ်စွာဘုရား သီချင်းဆိုတယ်လို့ ပြောရ မလားဆိုပြီးတော့

ခင်ဗျားတို့လည်း ကျုပ်တို့ကို အဓမ္မဝါဒတွေလို မထင်ကြနဲ့ဦးဗျ။ ကျုပ်တို့ဘုရားက တောင်ပိုင်းဗုဒ္ဓဘာသာ မို့လို့နော် မြောက်ပိုင်းဗုဒ္ဓဘာသာဘုရားဆိုရင် ကတောင်ကတယ်ဗျ။ မြောက်ပိုင်းဗုဒ္ဓဘာသာဘုရားက လောကနာထ၊ လောက နာထဆိုတာ မြန်မာပြန်လိုက်ရင် လောကနတ်။ ခင်ဗျားတို့ ဂျိ/-တန်ထဲမှာ ဘာရုပ်ပါတုန်း လောကနတ်ရုပ်ပါတယ်။ လော ကနတ်ရုပ်က ငိုနေတာလား ကနေတာလား ကနေတာဗျ။ အဲဒါဘုရားရုပ်ဗျ။ မြောက်ပိုင်းဗုဒ္ဓဘာသာက အဲဒါကို ဘုရားရုပ်။ အဲဒါတင်မကသေးဘူး သီချင်းလည်းညည်းသေးတယ်၊ အံ့မယ် ခြေထောက်က စည်းလေးတောင် တီးလို့ဗျာ။ ကျုပ်တို့ရဲ့ဘုရား ဟာ စိတ်တွေပျော်ရွှင်လွတ်လပ်ပြီး နှုတ်ဖျားမှာ ဂါထာလေးကတက်လာတယ်။ ဒို့ဘုရားကသံသယတွေ အကုန်ရှင်းတယ်။ လူတွေဘာလို့ဆင်းရဲပါလိမ့်လို့ ဒို့ဘုရားကမဖြစ်တော့ဘူး၊ လူတွေ ချမ်းသာတာ၊ ဆင်းရဲတာ၊ ကျန်းမာတာ၊ မကျန်းမာတာ ဘာကြောင့်ပါလိမ့်လို့ မသိတဲ့သံသယ ဘုရားမှာမဖြစ်တော့ဘူး။ ကျုပ်တို့ကလည်း ဘုရားနောက် လိုက်နေကြတဲ့လူတွေနော်၊ သံသယရှင်းရမယ်နော်။ သံသယရှိတဲ့လူဟာ ဒါတွေကို မဖြေတတ်ဘူး။ မဖြေတတ်တော့ ဒါနောက်ဘဝက ကံကြောင့်လို့ပြောတယ် နောက်ဘဝတော့ သူလည်းမသိဘူး။ ဒါဆိုရင်သူမှန်းဆရပြီ၊ မှန်းဆတာကို ပါဠိလို အနုမာနလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ အနုမာနတွေ ကို ကျုပ်တို့က ယူလိုက်ပြီဆိုရင် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ပီပီပြင်ပြင် ဖြစ်သွားပြီလို့ပြောရမယ်။ အနုမာနကို အနုမာနတင်မကဘဲ အစွဲအမြဲယူ လိုက်ပြီဆိုတော့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်ရော။ ဒီတော့ ဟိုးနောက်ဘဝတုန်းက အခုလက်ရှိဘဝကို အနာဂတ်ကာလလို့ပြောမယ်။ အဲဒီ တုန်းက အနာဂတ်ဟာ အခု ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်နေပြီ။ အခု ပစ္စုပ္ပန်ဖြစ်တော့လည်း နောင်ဖြစ်မယ့်ဟာကို နောင်ဘဝလို့ဆိုတာမျိုး လှမ်းပြီးယူတယ်။ အဲဒီ အနုမာနက နောင်ဘဝကိုခေါ်သွားပြီ။ ဟာ ဒို့သေပြီးရင် နောင်ဘဝကိုသွားရမှာ၊ သွားရင်းတော့ လက်ချည်းသွားလို့မကိုက်ဘူး။ ဒီတော့ဒို့မသေခင် ဒီကနေ ဒါနလေးတော့လုပ်ဦးမှ၊ သီလလေးတော့ ဆောက်တည်ဦးမှနဲ့ လုပ်ကြတယ်။ အဲဒါ နောင်ဘဝကို အမျှော်အကြောက်နဲ့လုပ်တာပဲ။ ဒါဆိုရင် အဲဒီဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာဟာ သူတို့လုပ်တာ မဟုတ်တော့ဘူး။ သူတို့ကို မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကပူးပြီး လုပ်ခိုင်းတာဗျ။ ကျုပ်တို့နောင်ဘဝကို ကြောက်ပြီးသကာလ မျှော်ပြီးသကာလ မလုပ်ဘဲနေ တာတို့၊ လုပ်ရတာတို့ လုပ်တာတွေဟာ ကျုပ်တို့လုပ်တာ မဟုတ်ဘဲ၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကလုပ်တာ။ လူတွေက မသိလို့မှန်းဆပြီး လုပ်တော့ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်ပြီဗျ။ လောကကိုမြင်ရင် သံသယမရှိတော့ဘူး၊ လောကကိုသိရင်တော့ သံသယတွေပျောက်မယ်ပေါ့။ ကျုပ်တို့လည်းပဲ ပစ္စုပ္ပန်ကဓမ္မဝါဒ တရားတွေ နာရပါများလာတော့ လောကကို သိလာတယ်။ လောကကိုသိလာတော့ ခုနကပြော သလို ဘာတဲ့ဆောင်ပုဒ်ကလေးက-

‘ဒို့ကို လောကက အလုပ်အကျွေး ပြုနေတယ်’

-အဲဒီတော့ကျုပ်တို့ကလည်း ဆက်ပြီးတော့ အလုပ်လုပ်ရမယ်။ ဘာလုပ် မလဲဆိုတော့ လောကက ကျုပ်တို့ကို ဒီလောက်တောင်အလုပ်အကျွေးပြုနေမှပဲဗျာ ကျုပ်တို့ကလည်း လောကကို အလုပ်အကျွေး ပြုသင့်တာပေါ့။ ဒါကြောင့် ဆောင်ပုဒ်ကလေး ထပ်တိုးမယ်။-

‘ဒို့က လောကကို အလုပ်အကျွေး ပြုရမယ်’

-လောကကို အလုပ်အကျွေးမပြုဘဲ ကပ်ဖဲ့တိုက်ရင် လောကကရိုက်မှာဗျ။ အဲဒီတော့ ကျုပ်တို့က လောကကို အလုပ်အကျွေးပြုရမယ်ဗျ။

လောကကို အလုပ်အကျွေးပြုတဲ့အခါ ဘာတွေအလုပ်အကျွေးပြုရမတုန်း ဆိုတော့ လောကကို ထိပါးတာတို့၊ ပုတ်ခတ် တာတို့ မလုပ်ဘဲ စောင့်ဆည်းရမယ်။ ဒါအလုပ်အကျွေးပြုတာပဲ။ လောကကို ကိုယ်ကနေပြီးတော့ စောင့်ရှောက်နိုင်တဲ့အရာ ရှိရင် ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်းနဲ့ စောင့်ရှောက်ရမယ်။ ကျွေးမှ မွေးမှ ထနိုင်မယ့်သူကို ပစ်ထားလို့မရဘူး၊ စောင့်ရှောက်ရမယ်။ ဒါလည်းပဲ လောကကိုစောင့်ရှောက်တာပဲ။ ဒါနလုပ်တာ၊ သီလဆောက်တည်တာ၊ ဘာဝနာပွားများတာ၊ အပစာယန (လူကြီးသူမကို ရိုသေကျိုးနွံတာ)၊ ဝေယျာဝစ္စ(ကိစ္စကြီးငယ်တွေဆောင်ရွက်တာ)၊ ပတ္တိဒါန ပတ္တနုမောဒန (အမျှဝေတာ၊ အမျှယူတာ)၊ ဓမ္မသဝန ဓမ္မဒေသနာ (တရားဟောတာ၊ တရားနာတာ)၊ ဒိဋ္ဌိစုကမ္မ (အယူဖြောင့်မတ်အောင်လုပ်ဆောင်တာ) တွေဟာ လောကကို စောင့်ရှောက်တာပေါ့။ ဒီပုညကြိယာတွေကို လုပ်တဲ့အခါမှာ လောကကိုစောင့်ရှောက်ဖို့ဆိုတဲ့အမြင်နဲ့ လုပ်ရမှာပဲ။ ဒါတွေလုပ်ခွင့်မကြုံလည်းပဲ စပါးစိုက်သူက စပါးစိုက်ရင်း၊ ကားမောင်းတဲ့သူက ကားမောင်းရင်း ကိုယ့်အလုပ် ကိုယ်လုပ်ရင်းနဲ့ လောကကိုအလုပ်အကျွေးပြုနေတာပဲပေါ့။ ဒါပေမယ့် ဒီလိုမထင်ကြဘူး၊ ကိုယ့်အတွက် ကိုယ်ပိုက်ဆံရဖို့

အတွက်ပဲလို့ ထင်ကြတယ်။ တကယ်တော့ ကိုယ်ပိုက်ဆံရတာကနောက် လောကကို အလုပ်အကျွေးပြုရတာက အရင်ဗျ။ လောကကို အလုပ်အကျွေးပြုရတယ်လို့ အာရုံမပြုနိုင်တော့ ကိုယ့်ဘက်ကရတာလေးပဲ အာရုံပြုတော့ ဒီလူ ကိုယ်၊ နှုတ်၊ နှလုံး တွေ ကြမ်းတမ်းမှာပေါ့။ သူ့ရဲ့လုပ်ဆောင်ချက်တွေလည်း ဖောက်ပြန်မှာပေါ့။ လူတွေမသိသား ဆိုးဝါးကြတာ။ ကိုယ်ပိုက်ဆံ ရဖို့ပဲ လူတွေလုပ်နေကြတယ်။ တကယ်တော့ ပိုက်ဆံက ပဓာနမကျပါဘူး။ ဆန်၊ စပါး တစ်ထောင်-ကိုးရာ ရတဲ့သူက ဒါတွေ သူစားလို့မကုန်နိုင်ပါဘူး။ လူတွေပဲစားရမှာ။ ဒါဆိုရင် သူစပါးစိုက်တာ လောကအတွက်ပေါ့ဗျာ။ ဒါပေမယ့် သူကတော့ ဒီလိုမမြင်ဘူး။ စပါးတွေ တင်းတစ်ထောင်လောက် ငါရောင်းရရင်တော့ ဒီနှစ်တော့ ပိုက်ဆံတွေ ဘယ်နှစ်သိန်းရမှာ။ ဒါတွေနဲ့ ငါဘာတွေဝယ်လိုက်မယ်၊ ညာတွေဝယ်လိုက်မယ်နဲ့ သူကစိတ်ကူးနေတာ။ အဲလိုစိတ်မကူးလည်း ဟောဒီဆန်စပါးကို လူတွေစားမှာပါပဲ။ ဒီမြေကြီးကို ငါ့ရဲ့လုပ်အားနဲ့ပေါင်းပြီး လူတွေစားတဲ့ဟာဖြစ်အောင် ငါအလုပ်အကျွေးပြုမယ်လို့ ဒီလိုမျိုးများ မြင်လိုက်ရင် ဘယ်လောက်လှပမလဲဗျာ။ ဒီတော့ လောကကို ဒကာ/မတို့က အလုပ်အကျွေးပြုရမယ်။ ဆောင်ပုဒ် လေးကို ပြန်ဆိုလိုက်ပါဦး။

“ ဒို့ကို လောကက အလုပ်အကျွေး ပြုနေတယ်။ ”

“ ဒို့က လောကကို အလုပ်အကျွေး ပြုရမယ်။ ”

-ဒါလေးကိုခင်ဗျားတို့က နေ့တိုင်းနေ့တိုင်းရွတ်ကြပါ။ ရွတ်မှ ကိုယ့်ဦးဇောက်ထဲ ရောက်မှာ။ အဲလိုမျိုးများ ကျင့်သုံးပြီးဆိုရင် ဒကာ/ဒကာမတို့ဟာ မြင့်မြတ်တဲ့လူသားတွေဖြစ်ကြပါပြီ။ ဒါဟာ ဘယ်နိုင်ငံမှာမှ မရှိသေးတဲ့ လူမှုစနစ်ပါ။ ခင်ဗျားတို့အိမ်မှာသာ ခင်ဗျားတို့ဖြစ်အောင်လုပ်၊ ခင်ဗျားတို့အိမ်မှာဖြစ်ရင် ခင်ဗျားတို့ရွာမှာဖြစ်ပြီ။ ခင်ဗျားတို့ရွာမှာဖြစ်ရင် ခင်ဗျားတို့နယ်၊ ခင်ဗျားတို့နိုင်ငံမှာဖြစ်ပြီ။ ကွန်ဖြူးရှပ်ဆိုတဲ့ ဆရာကြီးကပြောတယ် နိုင်ငံငြိမ်းချမ်း သာယာစေချင်ရင် မိသားတွေ ငြိမ်းချမ်းသာယာအောင် လုပ်ပါတဲ့။ မိသားစုတွေ ငြိမ်းချမ်း သာယာစေချင်ရင် အဲဒီမိသားစုဝင်တွေ ရိုးသားအောင် လုပ်ပါတဲ့။ မိသားစုဝင်တွေ ရိုးသားစေချင်ရင် မိသားစုဝင်တွေ အသိရှိအောင်လုပ်ပါတဲ့။ မိသားစုဝင်တွေအသိရှိစေချင်ရင် မိသားစုဝင်တွေက လေ့လာစရာတွေကို လေ့လာပါတဲ့။ မိသားစုဝင်တွေက လေ့လေ့လာလာ လုပ်လာရင် အသိတွေရှိလာပါလိမ့်မယ်။ အသိရှိလာရင် ရိုးသားလာပါလိမ့်မယ်။ ရိုးသားလာရင် အဲဒီမိသားစု ငြိမ်းချမ်းပါလိမ့်မယ်။ မိသားစုတွေငြိမ်းချမ်းရင် တိုင်းပြည်လည်းငြိမ်းချမ်းပါလိမ့်မယ်။ အခုလည်း ကျုပ်တို့ကသာ လောကကိုအလုပ်အကျွေးပြုရင် တော်တော်ကို ရိုးသားဖြူစင် တဲ့သူ ဖြစ်ပြီပေါ့။ ဒါဆိုခင်ဗျားတို့ မိသားစုတွေ ငြိမ်းချမ်းပြီပေါ့။ နောက် ခင်ဗျားနယ် ခင်ဗျားနိုင်ငံဟာ မငြိမ်းချမ်းချင်လို့ကို မရတော့ဘူး။ ခင်ဗျားတို့ နိုင်ငံငြိမ်းချမ်းရင် တစ်ကမ္ဘာလုံးလည်း ငြိမ်းချမ်းနိုင်ပြီပေါ့။ လောကကို စောင့်ရှောက်တယ်ဆိုတာ ခင်ဗျားတို့ရပ်ရွာလေးတင် စောင့်ရှောက်တာလား၊ ဒီကမ္ဘာပေါ်မှာရှိတဲ့ လူအားလုံးကို စောင့်ရှောက်တာလား ဆိုရင် လူအားလုံး ကို စောင့်ရှောက်တာပေါ့။ လောကကို စောင့်ရှောက်တတ်တဲ့ လောကအမြင်ပညာကို မြတ်စွာဘုရားက ထိုးထွင်းပြီးသိခဲ့တာ။ သူ့မှာ ဘာညဏ်တွေရှိသတုန်းဆိုရင် ညဏ်သုံးပါးရှိတယ်။ ပုဗ္ဗနိဝါသနဿတိညဏ်၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုညဏ်၊ အာသဝက္ခယညဏ်။ ပုဗ္ဗနိဝါသနဿတိဝိဇ္ဇာ၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဝိဇ္ဇာ၊ အာသဝက္ခယဝိဇ္ဇာဆိုပြီး ဝိဇ္ဇာသုံးပါးရှိတယ်။ ကောသလမင်းကြီးက မြတ်စွာဘုရားကို မေးတယ် ‘မြတ်စွာဘုရားကို သဗ္ဗညုတညဏ်ရှင်လို့ အရပ်ထဲကပြောနေကြတာ အမှန်ပဲလားဘုရား’ လို့။ ဘုရားက ‘အဲဒါဆိုရင် အပိုအမိုပြောတာကွ စွပ်စွဲတာ’ လို့ပြောတယ်။ ‘ဒါဆို ဘယ်လိုပြောမှ အမှန်ပြောတာလဲဘုရား’ လို့ မေးတော့ ‘တေဝိဇ္ဇ လို့ပြောမှ မှန်တာကွ’ လို့ ဘုရားကပြောတယ်။

ကျုပ်တို့က ဗုဒ္ဓဘာသာဆိုတော့ ဘုရားကိုကိုးကွယ်တယ်။ ဘာဖြစ်လို့ ကိုးကွယ်တာလဲဆိုရင်၊ ဘုရားမဖြစ်ခင်တုန်းက ဘုရားအဓိဋ္ဌာန်ပြုခဲ့တာရှိတယ်။ (၁)ငါဘုရားကျင့်တဲ့အရာကို လူတွေလည်းကျင့်နိုင်ရမယ်။ (၂)ငါဘုရားသိတဲ့အရာကို လူတွေ လည်းသိနိုင်ရမယ်။ (၃)ငါဘုရားလွတ်မြောက်သလို လူတွေလည်း လွတ်မြောက်ရမယ်။ ဒီတော့ ဘုရားရဲ့ ဝိဇ္ဇာညဏ်သုံးရပ်ကို ဘုရားတင်မဟုတ်ဘဲ သူ့ကိုဆည်းကပ်ပြီး သူညွှန်ပြတဲ့ အတိုင်း သွားနေတဲ့ လူတွေရော ရရမှာပေါ့။ ဒီတော့ ခင်ဗျားတို့ ဗုဒ္ဓဘာသာကို ဆည်းကပ်တာ ဘုရားညဏ်ရအောင် ဆည်းကပ်တာလို့ ပြောရမယ်။ ဒါပေမယ့် ဘုရားတော့ မဖြစ်ဘူးပေါ့။ ဘုရားညွှန်ပြလို့ရတဲ့ညဏ်မို့ သာဝကညဏ်ပေါ့။ တကယ်လို့များ ခင်ဗျားတို့က

ပဋိစ္စသမုပ္ပန်ကို ကျုပ်တို့သင်ကြားထားတဲ့ အတိုင်း ကိလေသာ၊ ကံ၊ ဝိပါတ်နှင့် ကိလေသာက ကံကိုဖြစ်စေတယ်၊ ကံက ဝိပါတ်ကိုဖြစ်စေတယ်၊ ဝိပါတ်က ကိလေသာကို ဖြစ်စေတယ် လို့ဆိုတာမျိုးကို ပေါက်ရောက်တဲ့အဆင့်ထိ ပဋိစ္စသမုပ္ပန်ကို သိနေပြီဆိုရင် ဘုရားက ပဋိစ္စသမုပ္ပန်နဲ့ဘုရားဖြစ် တာဗျ။ ကျုပ်တို့လည်း ပဋိစ္စသမုပ္ပန်ကို နားလည်ပြီး ခင်ဗျားတို့ကို ပဋိစ္စသမုပ္ပန် ဟောတာဆိုတော့ ခင်ဗျားတို့လည်း နားလည်ကြတယ်။ ရှေးအခါက ပဋိစ္စသမုပ္ပန်ကို အနက်ဖွင့်တဲ့ဆရာကြီးက ‘ပဋိစ္စသမုပ္ပန်က ခက်တယ် အနက်ဖွင့်ဖို့ မလွယ်ဘူး’တဲ့။ ဘယ်လောက်မလွယ်တာတုန်းလို့ပြောသလဲဆိုရင် သမုဒ္ဒရာထဲကျတဲ့သူ အောက်ထောက်လို့မမီသလို သူဖြင့် ပဋိစ္စသမုပ္ပန်ကို ထောက်ဆလို့မရဘူးလို့ဆိုပြီး မသိဘူးဆိုတာ ဝန်ခံပြတယ်။ ဒါပေမယ့် သူကပဋိစ္စသမုပ္ပန် အနက်ကို ဖွင့်ရမယ်တဲ့၊ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူသာစာပေနဲ့စပ်သူဖြစ်ပြီး ရှေးအခါက ဆရာတို့နည်းကိုမှီပြီး ဖွင့်ပါမယ်။ အဲသည်လို မှီပြီးဖွင့်သော်လည်း မသိဘဲဖွင့်တဲ့ ပဋိစ္စသမုပ္ပန်ကို ဖွင့်သူရောသိပါ့မလား။ မသိဘူးဗျ။ သူတောင်မသိဘူးဆိုတော့ သူနောက်က ဒကာ/ဒကာမ တို့လည်း မသိဘူးဗျ။ ပဋိစ္စသမုပ္ပန်ကို မသိတာဟာ ဘုရားကိုမသိတာပဲ။ ဘုရားဟာ ပဋိစ္စသမုပ္ပန်နဲ့ ဘုရားဖြစ်တာဆိုတော့ သူတို့ ဘုရားမသိဘူးဗျ။ ဘုရားမသိဘဲ ဘာလုပ်တုန်းဆိုတော့ သူရေးထားတဲ့ အဋ္ဌကထာတွေနဲ့ ဘုရားအတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေးကြတဲ့အခါ ဘုရားဟာ လေးသင်္ချေနဲ့ ကမ္ဘာတစ်သိန်း ပါရမီဖြည့်ပြီးမှ ဖြစ်တာလို့ဆိုတယ်။ ဘုရားက သဿတမိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ သူမယူဘူးလို့ ပြောပြီးသကာလ သူ့အတ္ထုပ္ပတ်ကတော့ ယူမနေဘူးလား။ ယူနေတယ်ဗျနော်။ ဘုရားအတ္ထုပ္ပတ်ကို ဘုရားပဲလို့ ဖူးမြော် နေသူကရော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဖြစ်ပြီပေါ့။ ဒါဆို ပဋိစ္စသမုပ္ပန်ကပြောတဲ့ဘုရားနဲ့ အတ္ထုပ္ပတ္တိကပြောတဲ့ဘုရား မတူဘူး။ ကျုပ်တို့က ပဋိစ္စသမုပ္ပန်ဘုရားကို သိပြီဆိုတော့ အဲဒီဘုရားကိုဆည်းကပ်ပြီး အဲဒီပဋိစ္စသမုပ္ပန်ပေးတဲ့ ဉာဏ်မျိုးကို ရကြရမှာ၊ ဒီဉာဏ်ကို ရပြီး အဆုံးတိုင်ရောက်အောင်က ကျင့်ရမှာ၊ ဘာမှမကျင့်ဘဲနဲ့တော့ မရဘူး။ ဘာကိုပွားပြီး ကျင့်ရမှာလဲဆိုတော့-

“ ဒို့ကို လောကက အလုပ်အကျွေး ပြုနေတယ် ”

“ ဒို့က လောကကို အလုပ်အကျွေး ပြုရမယ် ”

အဲဒါလေးကို ဒို့ကရပြီးတော့ အဲဒီအတိုင်းပဲ ကျင့်သုံးရမယ်။ လောကကို အလုပ်အကျွေးပြုရမယ်လို့ ဉာဏ်ရတာဟာ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ပု၊ ဒိ၊ အာ ဉာဏ် အတန်အရန် ကိန်းအောင်းနေလို့ပဲဖြစ်တယ်။

ကျုပ်တို့က အခုလိုမျိုး ဓမ္မဝိဟာရီ နှစ်ပတ်လည်ပူဇော်ပွဲမှာ ဓမ္မဝိဟာရီကို လာရောက်ပူဇော်တဲ့သူတွေကို လမ်းညွှန်ချက် လေးအဖြစ် ပွားများရမယ့် တရားဓမ္မကို မပွားများတတ်မှာ ဆိုတာမျိုးမဖြစ်ရအောင် ကျုပ်တို့က ဒီဆောင်ပုဒ်လေးကို လက်တွေ့ ကျင့်ရအောင်။ ကျင့်ပြီးနောက် လွတ်လပ်တဲ့ သူတွေဖြစ်ရအောင်ပေါ့။ ဒါလေးကို ဝမ်းသာနိုင်ကြတယ်ဆိုရင် ဝမ်းသာတဲ့ အထိမ်းအမှတ်အနေနဲ့ သုံးကြိမ်လောက်သာခုခေါ်ဆိုပြီး ဒီပြောဆိုချက်ကို နိဂုံးချုပ်လိုက်ပါတယ်။

(သာဓု.....သာဓု.....သာဓု)